

Veto

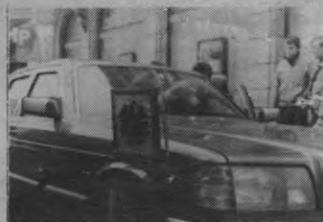
ALGEMENE STUDENTEN RAAD

Weekblad. Jaargang 12, '85-'86.
Nr. 17, dd. 6 februari 1986
ISSN: 0773-5162

Verantw. Uitg.: Filip Huyzentruyt
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Hoog bezoek in Leuven

Het gebeurt wel eens vaker dat men van heinde en verre naar deze universiteitsstad afzakt. Wie uitgenodigd wordt, komt graag en gaat zelden met lege handen naar huis, soms zelfs met een eredoktoraat. Zie p. 4-5.

Jongeren

Studenten krijgen in het beste geval een diploma. Maar is dat nu ook al weer niet meer genoeg? Lees p. 3.

Film

Wat op film vastgelegd is, kan niet meer ontkennd worden. Dat Zaire een Belgische Kolonie was, wie zal daar nog aan twijfelen na het zien van "Congo, made in Belgium" (p. 6)? Nochtans is het allemaal niet zo eenvoudig, dat filmen en zo. Een biecht van Vlaanderens reizende ster (Brussel—Istanbul): Marc Didden. Kijk op p. 6.

En verder

Andere controversiële onderwerpen als: jeugdbescherming, roversbenden in Indië, middagpoëzie en schattenjacht.

De geest van Erasmus hersteld Iedereen valt in ieders armen

De plechtige misviering die het Patroonsfeest opende, was mooi, zeer mooi, prachtig opgeluisterd door het Universitair Koor, geleid door Peter Dejans met Guido Dedene aan het orgel. Het was eigenlijk zonde — letterlijk en figuurlijk — dat er zo weinig studenten waren.

De misviering was in handen van de Universitaire Parochie, het teken van de *Somerges* die zich aan deze Alma Mater handhaaft. De viering werd voorgedaan door studentenpastor Stany d'Ydewalle. Het epistel werd gelezen door Marcel Janssens, het evangelie door Paul Schotmans, vriend en kollega van één van de eredoktoren, Richard Mc Cormick. Deze laatste — moraltheoloog — sprak ook de homilie uit. Onder de titel *Your own distinctive role* handelde hij over de persoonlijke morele rol die ieder gelovige te spelen heeft: etische regels kunnen niet passief afgewacht worden van leraars of kerkelijk leergezag. Zij dienen actief gezocht te worden door de gelovigen zelf, door ieder mens op zijn eigen maatschappelijke plaats. Zonder hun ervaring en reflectie staat het leergezag zelf met lege handen. Nogal meegesleept door een prijszwaardig *wishfull thinking* vergeleek hij de Kerk met een succesvolle onder-

neming: communicatie, aanmoedigen van initiatieven, respect voor vergissingen en afwijkend denken, ook van "warhoofden" — *mavericks* noemde hij ze — zijn volgens hem de kenmerken van iedere geslaagde maatschappij. Toegepast op de Kerk had hij het — nogal optimistisch — over a *learning church*.

Tradities

De K.U.Leuven onder Dillemans houdt alleszins vast aan een aantal positieve en negatieve tradities en zowel in de homilie van Mc Cormick als in de latere uiteenzetting van H.G. Hers klonk de geest van "vrij onderzoek" door, die deze universiteit sinds ongeveer 1968 zo toonaangevend maakt.

Maar er is ook die andere traditie dat tijdens gans de academische zitting de studenten niet bestaan: zo begint iedere redevoering met een ellenlange aanspreking (geen enkele notabele wordt overgeslagen), die stevast eindigt op "Dames en Heren". Daar worden wij dan mee bedoeld. De enige die — jawel — een uitzondering maakte was onze geliefde minister van buitenlandse betrekkingen, Leo Tindemans, die de "studenten" vlak voor de "dames en heren" plaatste.

Uiteraard laten de studenten hun stem toch wel horen en vlak voor de ingang van de Hallen hadden er enkelen een ladder geplaatst die de symbolische drempel van de universi-

teit moest voorstellen — een (voorlopig) braaf protest tegen de dreigende regeringsmaatregelen. Na een flinke duw echter en wat dreigen van gewapende politiemannen dropen ze teleurgesteld af. Heimwee naar betere tijden?

Verraad

Dit kleine incident trok nauwelijks de aandacht en de promotiezaal kon zich langzaam vullen met *togati* — ze zien er mooi uit de profen als ze jaarlijks hun pakje eens bovenhalen.

De rektor verwelkomde het gezelschap — vertialig zoals het een goed gastheer past maar zoals alleen in arm Vlaanderen mogelijk is. Het woord was dan aan H.G. Hers van de UCL. Een indringende analyse (zie elders in dit blad) uitlopend op nostalgie en verzoening.

Henry-Géry Hers studeerde nog aan de "tweetalige" van Louvain-la-Neuve en was er tot aan de splitsing verbonden aan de fakulteit geneeskunde. Hij leidde nog zelf zijn huidige promotor Henri De Wulf op — dat men mekaar over en weer eredoktoraten kan gaan geven is alleszins één voordeel van de splitsing. De rede van H.G. Hers vertrok van het verraad aan Archimedes dat hij vandaag meent te ontwaren en ging diep in op een aantal aspecten van het wetenschappelijk onderzoek: het verschil tussen technologie en wetenschap met de *homo faber* die begint met het beheersen van het vuur en (voorlopig) eindigt met geavanceerde komputertechnieken. Eerst mondeling doorgegeven, later vastgelegd in brieven. Toegepast in technologie, ten dienste van de staat (en dus van het militaire apparaat). Fundamenteel in wetenschap en uitmondend in een artikel.

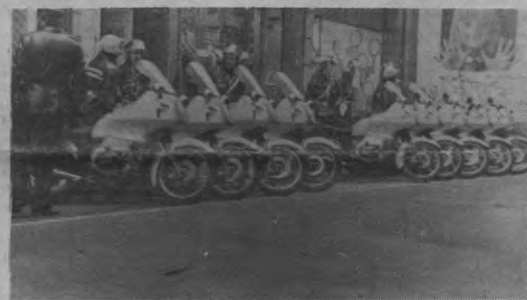
Hers brak dan een stevige lans voor een adekwate subsidiering van de universiteiten en tegen het opzetten van "hersenschimmige" onderzoeksprojecten, waarbij regering en industrie zich te veel gaan moeien met het onderzoek zelf. Hij vroeg zich af wat ambtenaren zouden gedaan hebben met een Archimedes in het bad.

Vrolijke, vrolijke vrienden

Het belangrijkste gegeven in de speech van Hers was de konsekratie van de Grote Verzoening tussen KUL en UCL die hij uitsprak — als levend bewijsmateriaal had hij zelfs zijn rektor meegebracht (Louvain-la-Neuve vierde pas de volgende dag zijn patroonsfeest). Na vooraf zijn heimwee te hebben uitgesproken naar de prachtige gebouwen van de oude moederstede, ging Hers over in een wat geforceerd Nederlands: hij sprak zijn dank uit tegenover de kollega's van de KUL nu hij als tweede UCL'er een eredoktoraat mocht ontvangen (na De Duve) en verklaarde de vijandelijkheden voor gesloten — achteraf gezien vond hij het eigenlijk nog goed ook hoe alles gegaan was: "Laten wij allen samen de wens formuleren dat de culturele dualiteit die ons land kenmerkt blijve wat het altijd had moeten zijn, namelijk een bron van wederzijdse verrijking voor onze beide gemeenschappen." Zakdoeken kwa-

Ook vanwege de ordrestrijdkrachten grote belangstelling voor eredoktoraten. (foto Veto)

men boven en een sonate in la klein voor fluit zette in. Bij zoveel goede wil kan ook Veto niet ten achter blijven: volgende week krijgen onze lieve lezertjes en lezeresjes een ekstra-katern *Louvain-la-Neuve* in de maag gesplitst. Wie zegt er nu nog dat wij een slecht karakter hebben?

Volgde de laudatio voor Mc Cormick, maar die kenden we van in de mis: Roger Borghgraef wees op de grote verdienste van de man op het vlak van de biomedische etiket en maakte reclame voor het gelijknamige centrum dat de volgende dag, dinsdag dus, zou opengaan. Toch weer een opmerkelijke eredoktor: een theoloog die bepaald niet van een overmatige aan gezagzwaarte en van blinde volgzzaamheid kan beschuldigd worden, een man die zonder reserves het recht op *dwaling* verdedigt (zie elders in dit blad). Wie gebruikte dat zinnetje ook alweer?

Showbusiness

Volgde dan het meest bekende feestvarken. De werkelijk massale aanwezigheid van de Duitse pers bewees toch weer eens dat zo'n eredoktoraat aan onze eigenste KUL internationale weerklank heeft. Leo Tindemans, voor de gelegenheid weer even prof, sprak de *laudatio* uit en kletste als gewoonlijk uit zijn nek: hij wees op de verzoenende gedachten van Von Weiszäcker tussen de beide Duitslanden (wat een verzoeningen toch!) en zijn grote rol in de Europese eenmaking. Indien hij van de brave man een karikatuur wilde maken, een soort *Zelig* *the human kameleon*, dan slaagde hij daar perfect in — al verdenken wij zelfs Tindemans niet van zoveel kwaadwilligheid: Von Weiszäcker was in zijn ogen een conservatief maar ook een progressief, liberaal en sociaal, kortom zowat vaalles behalve een concreet levend mens.

Von Weiszäcker zelf — nochtans ook een staatsman — sprak een beetje

intelligenter: hij had het over de lange traditie van de K.U.Leuven, vergeleek de polyglotte toespraak van Dillemans met het *Collegium Trilingue* van Erasmus en herinnerde als evangelisch kristen eraan van hoever deze universiteit wel komt: in 1518 de eerste om Luther publiek te verketteren tot vandaag een bolwerk van ekumenische geest. De zakdoeken kwamen weer boven. Vervolgens de gemeenschappelijke geschiedenis van Duitsland en België, de rijke cultuurzone van Rijn- en Maasgebied, maar ook de beide Germaanse invallen van deze eeuw, met specifiek de tragische gevolgen voor de Leuvense bibliotheek. Als verzoenend gebaar kon hij dan ook een schenking doen van een aantal kostbare werken. Hij vergat ook niet eraan te herinneren — en eigenlijk heeft die man toch nivo — hoe het archief van de jood Edmund Husserl door de jonge Leuvense pater Van Breda was gered uit de handen van de Nazi's, zодt het eigenlijk Leuven is geweest dat een deel van de Duitse culturele erfenis tegen Duitsers heeft moeten beschermen.

Onzekerheidsprincipe

Het was ondertussen schoon goed geweest en de vierde eredoktor, Robert G. Parr, mocht zijn mond houden. Zij zijn wel goed hier in Leuven maar niet gek. Parr is namelijk kwantumchemicus en dat is — zoals bekend — raar volk: met hun onzekerheidsprincipe zijn zij bekwaam alles op de helling te zetten en het was in Brussel dat de grote Albert Einstein zich in de twintig' jaeren tot twee keer toe heeft moeten kwaad maken op de vermetele quaker Niels Bohr. God is nog steeds geen dobbelspeler en dat zal opnieuw blijken voor wie elders in dit blad het interview met Richard Mc Cormick leest.

Ivan De Vadder
Eddy Daniels

Sinds 1945 hebben we ze niet meer zo dicht in de buurt gezien, de Duitse journalisten. (foto Veto)

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op de het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studiejahr en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met ca. 1 getikte biz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

Deontologie

Uit intellectueel fatsoen acht ik me ertoe verplicht, een paar zakelijke gegevens die iedereen kan controleren, mee te delen betreffende de bijdrage 'De onverdraagzaamheid van jonge vrijzinnigen' (Veto, jaargang 12, nr. 16, dd. 30 januari 1986, p. 12). Anders zou iemand door onwetendheid misschien mijn deontologische identiteit in twijfel kunnen trekken. Daarom deze gegevens:

1. Voor de periode 1981-86 ben ik voorzitter van de Commissie van Advies tot Bevordering van de Nederlandse letterkunde in België, die ressorteert onder het Gemeenschapsministerie van Cultuur. De Commissie bestaat uit tien leden en een voorzitter, aangesteld door de Gemeenschapsminister met inachtname van de bepalingen van het Cultuurpakt. Sinds jaren adviseert de Commissie de Gemeenschapsminister ook over de samenstelling van de jury's voor Staatsprijzen in de letterkunde. Dat gebeurt twee à drie keer per jaar. De Gemeenschapsminister neemt die voorstellen over of wijzigd die eigenmachtig. De advisering m.b.t. de samenstelling van de jury voor de toekenning van de driejaarlijkse Staatsprijs voor Critiek en Essay (1982-83-84) is verlopen volgens de regels die sinds jaren in de Commissie van kracht zijn. Volgens precies dezelfde procedure werd, eveneens onder mijn voorzitterschap, het advies uit-

gebracht over de samenstelling van de jury voor de Staatsprijs voor Critiek en Essay die vorige keer aan Willy Roggemans toegekend werd, evenals voor Staatsprijzen van Hugo Claus, Henri Van Daele, Paul de Wispelaere, Maria Rossels etc. etc.

2. Het in Veto gelede verband tussen de twee genoemde artikelen van mij en de toekenning van mijn Staatsprijs slaat nergens op. Het bedoelde artikel 'in een recent nummer' van *Boekengids* (en niet *Bibliothecogids*, zoals gezegd in Veto) verscheen in september 1985, p. 481-492; de boekbespreking van de brochure *Arkprijzen 1985* heb ik geschreven in juli 1985, ze verscheen na de gebruikelijke wach- en produktietijd in de novemberaflevering 1985 van *Dietsche Warande & Belfort* (p. 669-670). Het heuglijke nieuws van mijn Staatsprijs bereikte mij op 14 november 1985. Op geen manier kunnen mijn twee genoemde bijdragen 'eigenaardige gevolgen' zijn van mijn bekroning. Evenmin kon ik mij al in juli 1985 dankbaar en 'dienstbaar' tonen ten opzichte van wie dan ook.

3. Uit het artikel in *Boekengids*, waarin ik *De Kapellekensbaan* andermaal een 'meesterlijk boek' noem (p. 489), wordt in Veto zagezegd iets geciteerd dat er niet staat. Het vraagt een kleine moeite om dat na te trekken.

4. Wat betreft mijn houding t.o.v. de Arkprijzen 1985, stel ik voor dat Veto mijn recensie (ongeveer 1100 woorden) integraal uit *Dietsche Warande & Belfort* overneemt en publiceert. Dan kan elk Veto-lezer met kennis van zaken ook over die tekst oordelen.

Marcel Janssens

nvdr:

Ad 1 en 2: Wij danken professor Janssens voor de precisering. Zij zijn op geen enkele wijze van aard bepaalde vragen te weerleggen in verband met de deontologische schroom of schroomvalligheid die personen in een hoge publieke functie dienen in acht te nemen.

*Ad 2 en 3: Marc Reynebeau vergiste zich inderdaad in de naam van het tijdschrift die met ondertiteld *Boeken-gids*, algemeen nederlands kritisch-bibliografisch tijdschrift is. Het gebruikte citaat in extenso is: Boon is, bij*

voorbeeld, in *De Kapellekensbaan* (1953) met zo'n redeloze wrok tegen de Kerk en haar bedienaren, tegen het christendom en zijn structuren tekeergaan dat hij sommige stukjes, die ofwel te zeer bij een achterhaalde actualiteit aansluiten ofwel toch al te gortig uitgevallen waren, in een latere versie van dat meesterlijke boek gewoon schrapt."

Ad 4: Veto is geen filiaal van de Dietsche Warande & Belfort. Indien Marcel Janssens van oordeel is dat zijn blad het publiek niet bereikt, dan is het aan hem als hoofdredakteur en onvolprezen essayist om daar wat aan te doen.

Volwassen

Het is dan toch gebeurd. Eddy Daniels heeft zichzelf waardig bevonden om in Veto een bespreking te publiceren van één van de meest belangwekkende boeken uit '85: "Pierre Mulele" van Ludo Martens. Voor Daniels werd dit een makke, vermits te van tevoren reeds precies wist hij in het boek zou vinden én welke commentaar hij erop zou geven. Als een overtuigd marxist een onderzoek doet naar de Kongolose geschiedenis van de jaren '60, weet je als 'akademisch geschoold historicus' immers exact waar je aan toe bent! Het boek de grond inboren, doet Daniels evenwel niet.

Nee, hij lanceert een aanval van een veel diepgaander kaliber. "Martens' bedoeling is profiteren van de in Zaïre bestaande frustraties jegens het regime en zodoende revolutie stoken", refereert Daniels. En, ondanks deze flink negatieve weergave, zit hij er nog niet eens zo ver naas! Met zijn boek wil Martens ertoe bijdragen dat het gedachtengoed van Lumumba en Mulele opnieuw zijn weg vindt naar het Afrikaanse volk dat hierin een klaar,

revolutionair alternatief kan vinden voor de miserie van het neo-kolonialisme. Een eend voornemen voor een man die reeds 20 jaar ijvert voor een radikale strijd tegen onrecht en elende. Daniels maakt daar zo zijn eigen bedenkingen bij, wat zijn goed recht is. Maar als 'akademisch geschoold historicus' getuigt hij wel van erig weinig politiek inzicht, wanneer hij tot volgende analyse komt: "Het gebrek aan begrip dat de vroegere metropool toonde voor de diepe frustratie van de zwarten, gaf tenslotte aanleiding tot de installatie van het Mobutu-regime. Het was de primaire politiek van België die Mulele in radikaal marxistische richting dreef."

Onze 'akademisch geschoold historicus' heeft er kennelijk niet veel van begrepen. Hoe kan je nu van een imperialistische macht verwachten dat ze begrip opbrengt voor de verzuchtingen van de inlanders, voor het streven van leiders als Lumumba en Mulele... wanneer die verzuchtingen en dat streven lijnrecht ingaan tegen haar belangen? Het was de logica zelf die het imperialisme ertoe bracht een neo-kolonialistische 'oplossing' uit te werken. En het was evenzeer de logica zelf dat Mulele, konsekwent doordenkend, het marxisme ter hand nam.

Gebrek aan inzicht is één. Maar er is meer! Daar waar Martens zijn keuze voor de verdrukten in zijn diepste, revolutionaire konsekwentie door-trekt, kan je je de vraag stellen wat voor keuze iemand als Daniels maakt. Plaast hij zich niet (onbewust?) aan de kant van de verdrukken, aan de kant van het neo-kolonialisme?

Nog niet zo erg lang geleden stond Daniels zelf nog op de AMADA-barrakades, nog niet zo lang geleden lanceerde hij zelf nog woeste kreten in de fabrieksreiter van het Sylvania-filiaal te Tienen. Daar waar Ludo Martens echter trouw bleef aan zijn keuze en samen met AMADA de kinderschoenen ontgrooide, goede

Daniels samen met het gauchistische badwater ook gans het marxisme overboord. Vanaf dan gaat de afgrond, waar Daniels dan ook is ingetuimeld. Vorige akademiaejaar schreef hij nog in Veto: "Deze wereld is weliswaar niet perfect, maar... er valt in te leven!" Zo ongeveer klonken Daniels' berustende woorden... toen ik ze las leek het me alsof de ontelbare slachtoffers van hongre en kapitalistische uitbuiting voor de tweede maal de dood werden ingejaagd.

Vandaag zet onze 'akademisch geschoold historicus' zijn kruistocht tegen 'ongenuanceerd denkende dogmatici à la Maitens' onverwijld voort. Daniels wordt volwassen...

Johan Rock

Werkgroep literatuur

Deze werkgroep richt tijdens het tweede semester twee kursussen in:

1. *Vernieuwing international in de literatuur na 1950:* de belangrijkste strekkingen worden aan de hand van teksten toegelicht. Tien donderdagsavonden (20-23 u) vanaf 13 februari 1986, in 't Struc (E. Van Evenstraat 2D, eerste verdieping). Medewerkers: prof. G. Adé, prof. H. Brems, H. Devroe, G. Eckhaut en G. Laenen. Inschrijvingen: 1300/1200 fr.

2. *Wandelen door de poëzie:* een zeer veelzijdige tocht door de wereldpoëzie met verkenning van thema en genres. Ook het werk van de deelnemers wordt besproken. Zeven dinsdagsavonden (20-23 u) vanaf 11 februari 1986, in 't Struc. Gidsen: H. Devroe en R. Jooris. Inschrijvingen: 1000/900 fr.

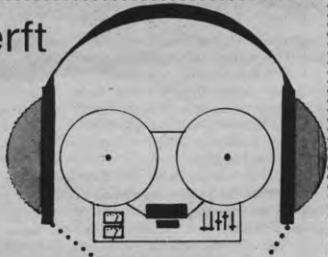
Vooraf inschrijven via tel. 016/22.93.24.

VRIJE TRIBUNE

Is de studentenbeweging korporatistisch?

Luc Vanheerentals

Veto werft aan

- (on)ervaren reporters & verslaggevers
- voor het uitbouwen van (kring)reportage teams
- opleiding, begeleiding en materiaal voorzien

Aanmelden op het Veto-sekretariaat en vragen naar Filip

Veto, jaargang 12 nr. 17 dd. 6 februari 1986

Redaktieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)
 Hoofdredaktie: Pascal Lefèvre en Bert Malliet
 Redaktiesekretariaat: Filip Huyzenytr
 Redaktie: Kris Blyckers, Eddy Daniels, Marc Heeren, Jan Huyse, Erwin Jans, Frederic Marin, Marc Sys, Didier Wijnants
 Fotografie: Geert Coene, Hans Mattheus, Peter Vermeire
 Zetwerk: Wouter Colson, Ria De Schutter, Marc Heeren, Filip Huyzenytr, Didier Wijnants
 Lay out: Lia Baudouin, Kris Blyckers, Marc Heeren, Jan Huyse, Filip Huyzenytr
 Medewerkers: Bruno Bové, Koen Brams, Wilfried Jammaers, Anniem Leeper, Dirk De Naegel, Bruno Peeters, Eric Thirion, Luc Vanheerentals, Koen Van Muylen
 Eindredaktie: Marc Heeren en Erwin Jans

Oplage: 8000 eksemplaren
 Drukkerij: Rotatyp Brussel
 Abbonementen: studenten: 90,-; niet-studenten: 250,-; steun vanaf 500,- over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77 van Veto
 Agenda, Ad Valvas, Zoekertjes: ten laatste maandag voor verschijnen om 14.00 u op het redaktieadres te bezorgen
 Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15 u.

Met enige ergernis heb ik afgelopen weken de studentenverontwaardiging gevolgd met betrekking tot het beleid van Martens VI. Op zich is het volstrekt juist aktie te voeren tegen de geplande inderkering van de inschrijvingsgelden, tegen het blokkeren van de sociale toelagen aan de universiteiten, tegen de dreigende numerus clausus in 'bepaalde fakulteiten' enz...

Wat me stoort is het korporatisme in dit eisenplatform, namelijk dat men enkel oog lijkt te hebben voor hetgeen de studentenbevolking raakt. Het feit dat achteraan de eisen ook nog geprotesteerd wordt tegen de verlenging van de dienstplicht en de verdubbeling van de wacht-tijden voor schoolverlaters, doet mijn standpunt niet wijzigen... ook al omdat die eisen erg haaks staan op het geheel van het platform.

Het is een euvel dat de afgelopen jaren steeds vaker is opgedoken dat de wereld van de studentenbeweging enkel lijkt te bestaan uit almaprijzen, studiebeurzen, inschrijvingstarieven e.d., allemaal netjes verenigd rond de centrale slogan 'demokratisering van het onderwijs'. Het onderwijs moet voor iedereen betaalbaar zijn, enerzijds door een inkomstenverhoging (studie-beurzen) voor degenen die het niet zouden kunnen betalen, anderzijds door een uitgaavenverlaging (lage almaprijzen, inschrijvingsgelden, goedkope kursussen...) met betrekking tot de kosten. Het is mijns inziens toch vrij duidelijk dat een heleboel andere politieke factoren die inkomsten-uitgaavenrekening meer beïnvloeden, dan de factoren waarmee de studentenbeweging zich pleegt bezig te houden. Berekeningen hebben uitgewezen dat loontrekkenden onder Martens V (1981-1985) zo'n 15% hebben ingeleverd en de werkelozen zelfs 30% minder inkomsten hebben dan voorheen. Men kan het zich vandaag nauwelijks voorstellen dat werkloze ouders het financieel aankunnen hun kinderen te laten studeren. Het is mij een raadsel waarom de studentenbeweging op vlak van inkomens enkel naar de studiebeurzen kijkt, en niet naar de inleveringspolitiek die m.i. veel grondiger de demokratisering van het onderwijs beïnvloedt. Ook wat de uitgaven betreft zijn er m.i. factoren die volstrekt uit het oog verloren worden. Iedereen weet dat de huurprijzen in Leuven enorm duur zijn in vergelijking met andere steden in België. Waarom voert men ook op dat vlak geen aktie?

Mijns inziens is de studentenbeweging het dus aan haar centrale slogan 'demokratisering van het onderwijs' verplicht dat zij de globale inleverings-politiek van de regering tot haar aktieterrein rekent. Het regeerakkoord laat verzake vermoeden welke ijzige wekkende inlevering ons rond Pasen te wachten staat — na het beruchte Paaskonklaaf, waar de regering met volmachten zat beslissen tot een sanering van circa 200 miljard fr. Ik zou de studentenbeweging dan ook willen oproepen een globale analyse te maken van dit proces van 'sanering der overheidsfinanciën' dat het sleutel-begrip is in de gevoerde overheidspolitiek. België heeft een schuldenlast van om en bij de 5000 miljard, en dient jaarlijks zo'n 500 miljard alleen aan rente af te dragen. Ter sanering van die overheidsfinanciën kijkt het vBO (Verbond der Belgische Ondernemingen) vooral in de richting van de sociale zekerheid. Wat echter met de renteniers die jaarlijks de genoemde rente op-schrijven?

Mijns inziens moet in de eerste plaats bespaard worden op die rente. Tijdens Martens V zijn de inkomens uit vermogens nota bene gestegen met liefst 17%... De studentenbeweging dient m.i. terug aanknopung te zoeken met andere sociale bewegingen, zoals vakbonden, werkloosheidsgroeperingen, organisaties die zich bezighouden met armoedebestrijding, om haar streven met betrekking tot 'demokratisering van het onderwijs' terug een geaktualiseerde versie te geven. Sinds jaar en dag is de studentenbeweging (vaak in stilte) een studieloon op. Bij deze contacten met deze andere groepen, zal zij bondgenoten vinden met betrekking tot deze eis, al wordt dit studieloon elders (bv. in de Jongerenmarsen) een basissinkomen genoemd. In contacten met deze bewegingen zal de studentenbeweging ook opnieuw kennismaken met een blijkbare verloren gegane ervaring: namelijk hoe de student, de universitair afgestudeerde, ervaren wordt door de bevolking. Studenten aan de universiteit wordt nog steeds geassocieerd met een privilege, dat toegang geeft tot een job, waarmee men later goed kan verdienen... Het is immers meer uitzondering dan regel dat afgestudeerden hun 'demokratiseringsprincipes' nog verder in de praktijk mogen te zetten, hetgeen een ernstige hypoteek legt op de eis van universiteitsstudenten om verder privileges af te dwingen...

Drie weken geleden toog een Veto-delegatie naar onze Waalse zusteruniversiteit te Louvain-la-Neuve. Gewapend met foto toestellen, bandopnamer, pen en papier ontleeften zij het studenten- en andere leven aldaar. Een en ander resulteerde in een berg artikels die u volgende week in Veto kan terugvinden. Zo komt o.a. Véronique Obaru, het meisje van de stoute pausspeech, aan het woord. Architectuur, politie, bibliotheekperikelen, het studentenblad aldaar en meer van dat fraais in de speciale LLN-bijlage van volgende week. (foto Veto)

Sociale wetenschappers maken koepel Vlaams Maatschappelijke Kring

POLITIKA — Op maandag 27 januari werd te Gent de oprichting van de vzw VMK, de Vlaams Maatschappelijke Kring, officieel bekendgemaakt. Deze organisatie is een overkoepeling van de studentenkringen Politika-Leuven, Politika-Gent en VBG (Vereniging voor Bestuurswetenschappen Gent). Dit gebeurde in het kader van de feestelijke kring rond het 25-jarig bestaan van de heden der Gentse Pol & Sokkers. Het verhaal.

Het moet zowat november 1984 geweest zijn toen een tweetal bestuursleden van Politika op een avond besloten om eens naar de Manhattan te trekken, waar op dat ogenblik een Ekonomika-TD plaats vond. Met een ietwat jaloezie blik moesten zij daar weer maar eens vaststellen met wat voor een gemak de grote kringen mastodontorganisaties volbrachten, iets wat aan een heel kleine kring als Politika niet gegeven is. Vanwege geen geld, geen mensen, en beperkte achterban. Na veel bier en nog meer al te gekke, totaal wereldvreemde begoelichten en een entoesiaste maar onuitvoerbare plannen te hebben bedacht om daar wat aan te veranderen, werden de kiemen gelegd voor VMK. Een samenwerking tussen alle Pol & Sokkers van Vlaanderen moest de ultieme oplossing brengen.

Het toeval deed ook zijn duit in het zakje. Precies een week later kreeg Politika een brief toezonden van Politika-Gent, waarin men uitgenodigd werd voor een eenmalige samenwerking. Ook daar immers geen geld, geen mankracht, dus kleine organisaties, dus weinig inkomsten. Dus geen geld. U herkent het wel.

Die ene organisatie is er nooit van gekomen, maar wel werd een jaar besteed aan het uitwerken van een vorm van permanente samenwerking. Contact werd er ook gezocht met de Antwerpse en Brusselse sociale wetenschappers, doch vooralsnog is het entoesiaste aldaar eerder lauw. De Vereniging voor Bestuurswetenschappen Gent was wel bereid om aan de overkoepeling mee te werken.

Over ajunen en blaaskaken

Daar waar de oorspronkelijke bedoeling was om jaarlijks een aantal grote organisaties samen te doen, zijn de klemtonen gedurende dat voorbereidende jaar meer komen liggen op informatieverbreiding rond wat sociale wetenschappen nu eigenlijk wel zijn. De laatste tijd blijkt immers dat de onwetendheid omtrent Pol & Sok wel erg groot is. En als men zich dan al eens een oordeel vormt over sociale wetenschappen, is dat bijna altijd een vooroordeel.

Een en ander heeft uiteraard worts in een ver verleden. Onder de studentenbevolking bestaan er nog altijd resten van een beeldvorming rond

sociale wetenschappers als zijnde overgeëngede ajunen die mekaar aanspreken als "kameraden", wereldvreemde knoelers die nooit goed wisten wat te studeren en dus maar Pol & Sok doen. Want eigenlijk 'brengt dat toch niks op', het is maar een klein beetje wetenschap, en het zal wel ook niet zo moeilijk zijn zekers. Er was zelfs een rektor die De Somer heette en die het over 'de rosse buurt van de universiteit' had als sociale wetenschappen ter sprake kwam. Leuk hoor. Doch helemaal te gek werd het toen een of andere socialistische krant onlangs schreef dat de Leuvense sociale wetenschappers een NSV-burcht zouden vormen, wij dus extreem rechts. Er zijn inderdaad nog kranten die *durven*. En zoets wil dan financieel boven water blijven.

Een laatste voorbeeld van dat soort onwelriekende onnozeliteiten: dat we een blaaskaak van een minister van onderwijs hebben, is onderzocht en wordt iedereen bekend, maar dat die meneer de gang van zaken niet kent van de dingen waar hij zelf over bevoegd is, bewijst iets. (We weten echter niet goed wat, want alles was al bewezen) Zo beweerde die man dat er geen mensen zijn die specifiek worden opgeleid om het vso-keuzevak "Kommunikatie-media" te onderwijzen. Voor diegenen onder u die het niet mochten weten: de richting communicatiewetenschappen is (althans in Leuven) een departement van de fakulteit sociale wetenschappen, er bestaat daar ook een aggregatieopleiding en u mag precies 1 keer raden rond welk vso-keuzevak er daar gewerkt wordt.

Info

Al diegenen die dus beweren er iets van af te weten, weten d'er geen knijt van, en da's een behoorlijk spijtige zaak. Hoog tijd dus dat de juiste informatie op de juiste plaats terecht komt. Herman Meuldermans, één van de afgevaardigden van Politika in de Vlaams Maatschappelijke Kring, stelde in zijn toespraak te Gent dat de wetenschappelijke wereld op de hoogte diende te blijven van de evolutie binnen de wetenschap. Op dezelfde

manier, zei hij, moeten de werkgevers juiste informatie krijgen over de opleiding en de mogelijkheden van de sociale wetenschappers, de abiturienten een juist zicht op de studie-inhoud zoals die aan de verschillende fakulteiten Sociale Wetenschappen van de Vlaamse universiteiten gegeven wordt, en iedereen moet op de hoogte gebracht worden van het specifieke belang van wetenschappen die de verschillende aspecten van de sociale ruimte bestuderen. Daarvoor, besloot hij, is VMK een zeer geschikt middel.

Rel

Naast informatieverbreiding is "deelnemen" aan de brede maatschappelijke discussie een belangrijke doelstelling van VMK. Dit zal gebeuren onder de vorm van kolloquia, debatten,...

Rond de allereerste van deze activiteiten is echter al dadelijk een fikse rel ontstaan. Neen, niet tussen de verschillende kringen binnen de overkoepeling, maar wel binnen... het partijbestuur van de Volksunie. Op de affiche staat immers een konfrontatie tussen een burgemeester van Voeren en iemand van de VU. Oorspronkelijk was het de bedoeling om Anciaux of Schilt te strikken, doch deze heren besloten liever in het veilige nest te blijven. Nadat ze eerst senator L. Luyten hadden geslachtofferd om de klus te klaren, werd er naderhand op het partijburo beslist dat er met de heer Hapart niet mocht gedebatteerd worden. Eén en ander was niet naar de zin van de organisatoren, en nog veel minder naar de zin van onze Waalse medemens. Tenslotte werd Willy Kuypers bereid gevonden om de partijtucht naast zich neer te leggen. Ne brave jongen, eigenlijk.

Na het debat in samenwerking met Ekonomika op 6 februari, zal op 25 februari opnieuw een activiteit doorgaan die gezien mag worden. Na de uitzonderlijk goed geslaagde Diefde Dagen, opnieuw valt goeie punten voor onszelf. Het ziet er naar uit dat Politika dit jaar met onderscheiding zal slagen!

Wilfried Jammaers

Recyclage van diploma's De groene strategie van een rektor

Zoals het een rektor past, heeft ook Roger Dillemans zijn stokpaardjes die hij bij gelegenheid van stal haalt. Enkele jaren geleden analyseerden Wim Verhelst in deze kolommen de openingspeeches van wijlen rektor De Somer (zie Veto, jg. 10 nr. 5 dd. 27 oktober 1983: De verroeste think-tank van Piet De Somer) op zoek naar diens lievelingsbeestjes. Nu we halfweg het eerste academiejaar van de eerste ambtstermijn van Dillemans zijn gekomen, lijkt het ons gepast eens wat dieper in te gaan op één van zijn volbloedjes: de her- en bijscholing van afgestudeerden (ook wel de vierde cyclus genoemd).

lijke betrokkenheid staat hierbij centraal.

Eén kennisbron

In het licht van deze stellingname is het begrijpelijk dat er een 'intense wisselwerking tot stand komt tussen universiteit en afgestudeerden'. Eén van de uitgangspunten voor deze tese is echter niet zo evident. We citeren uit het artikel: "Bij ons is het gelukkig nog zo dat men 'niet van universiteit verandert zoals van hemd'. Dat heeft tot gevolg ten goede dat de band met de universiteit meer dan elders van blijvende aard is. En daar moet de Alma Mater nog nauwer op inspelen". Hierbij kunnen we dezelfde bedenking maken als hoger bij de restitutieplicht. Is het — zowel voor de afgestudeerden als voor de universiteit — wel zo positief dat de navelstreng niet wordt doorsneden? Naast de door Dillemans geciteerde voordelen kan men de vraag stellen of zo iets niet scleroserend werkt. In hoeverre blijft de afgestudeerde op die manier niet afhankelijk van deze ene kennisbron en beperkt hij zodoende zijn blikveld. Is het bijvoorbeeld ook niet noodzakelijk om aan zelfstudie te doen, wat op zich veel emanciperender werkt en de creativiteit ten goede komt.

Opbouwende dialoog

Met deze kritiek richt ik mij vanzelfsprekend toe op de afgestudeerden zelf evenals toe op de studenten — de afgestudeerden van morgen — die naar mijn ervaring in hetzelfde bedje ziek zijn. Het ligt niet zo goed in de markt om aan zelfvorming te doen.

Bovenstaande kritiek geldt ook, zij het enigszins anders geformuleerd voor de universiteit zelf. Door de strakke verzuiling is er onvoldoende wisselwerking tussen de verschillende Vlaamse universiteiten. De vraag kan gesteld worden of een dergelijke kruisbestuiving niet tot meer vruchtbare resultaten kan leiden. In Amerika — waar men veel verwisselt van universiteit zoals van hemd — is het bijvoorbeeld zo dat men niet zomaar kan doceren aan de universiteit waar men doctoroerde. Daarvoor moet men elders zijn geluk beproeven — waar men eventueel anders tegen de zaken aankijkt. Op die manier blijft een opbouwende dialoog — en daarmee samenhangend een vruchtbare creativiteit — mogelijk.

Recyclage

Nu mag men niet denken dat ik a priori tegen elke vorm van geïnstitutionaliseerde bijscholing zou zijn, integendeel. De vraag is wel of dit noodzakelijk in dezelfde (universitaire) instelling moet gebeuren waar men enkele jaren voordien afstudeerde.

Zoals het er nu voorstaat, lijkt mij het gevaar trouwens niet denkbeeldig dat het nemen van enkele formele en inhoudelijke maatregelen alleen, tekort zullen schieten in het verwezenlijken van een degelijke vierde cyclus binnen de universitaire structuren. Konkreet denk ik hierbij aan de zogenaamde 'recyclage'. Voor jaar werd ik daar — als jobstudent in de Alma — toevallig zijdelings mee geconfronteerd. Uit enkele korte gesprekken met deelnemers aan de recyclagecursussen van het instituut voor lichamelijke opleiding kon ik opmaken dat ze wel 'het één en ander hadden begileerd'. Toch bleek het gezellig samen zijn (het terugvinden van vroegere Leuvense kennissen en/of het vluchten uit de dagelijkse echtelijke sleur) belangrijker te zijn. Zelfs ex-studenten raken niet van het gezelligheidsyndroom verlost.

Herscholing

Over de taak van de universiteit als kenniscentrum is Dillemans duidelijk. Twee doelen staan centraal. Enerzijds fundamenteel onderzoek en — daar aan gekoppeld — anderzijds de overdracht van kennis. De maatschappelijke

AUTORIJSCHOOL MODERNA

Theoretische lessen beginnen maandag om 19 u.
Rijlessen iedere dag van 8 tot 20 uur.
 Inschrijvingen en inlichtingen:
 dagelijks van 9 tot 20 uur
 ledereen is van harte welkom in de

Dagobertstraat 49
Leuven
Tel. 016/23.35.81
(aan de Tiensepoort)
door de Staat erkend nr 2054

AUTORIJSCHOOL MODERNA

Links: Henri-Géry Hers.
Rechts: Robert G. Parr, minder scherp maar daarom niet minder eredoctor
(foto Veto)

Opening centrum voor bio-medische etiek

Dat de biomedische wereld in volle revolutie is, heeft geen betoeg: proef-buisbaby's, leenmoeders, spermabanken, genetische manipulatie, orgaantransplantatie, sterilisatie, abortus, eutanase, het zijn al lang geen thema's meer waar slechts wat vakspecialisten bij betrokken zijn. Biologie en geneeskunde ontwikkelen zich onstuimig. Zij botsen in die ontwikkeling niet slechts op wetenschappelijke vragen en grenzen, maar ook — en zelfs vooral — op etische problemen en onzekerheden. Etische vragen die allesbehalve marginaal of vrijblijvend zijn, maar in de meeste gevallen letterlijk te maken hebben met *leven en dood*.

Soms afwisselend bij dezelfde personen) — zette de medische fakulteit onder leiding van professor Roger Borghgraef een Centrum op voor Biomedische Etiek. De plechtige opening van dit centrum — dinsdag 4 februari — werd extra luister bijgezet door het eredoctoraat van Richard McCormick, een wereldautoriteit in gans deze tematiek.

De doelstelling van het Centrum ligt hoofdzakelijk op twee vlakken: onderzoek en dienstverlening. Bij het onderzoek ligt de nadruk op een studie van de mogelijke ineenstrengeling van de kristelijke basisspiratie en de kwalitatieve groei van de gezondheidszorg. Verder wil het Centrum functioneren als een vormings-, service- en documentatiecentrum voor allen die in Vlaanderen betrokken zijn bij de kwalitatieve uitbouw van de gezondheidszorg.

Het centrum kan dagelijks (van donderdag tot vrijdag) geraadpleegd worden tussen 9.00 en 12.00 uur. De dagelijkse leiding berust bij Paul Schotsmans, docent medische etiek, in nauwe samenwerking met E. Eggermont, professor medische plichtenleer, en H. Nys, buitengewoon docent medisch recht.

Werd Archimedes verraden?

Professor Hers vindt van wel. Hij reageert meer bepaald tegen het ophelmakende Eureka-onderzoek, de Europese tegenhanger van het Amerikaanse Star Wars-project. Voor één keer eens nauwelijks een aanval op de militaire implicaties van heel dat hoogtechnologisch gebeuren, maar wel op de manier waarop de wetenschappelijke subsidiëring en de financiering van het onderzoek worden aangepakt.

genoemd. Nochtans handelde Archimedes — net als de mensen in het huidige Eureka-project — op bevel van het staatsgezag: Hiëron, de tiran van Syracuse wilde namelijk een middel vinden om fraude vast te stellen bij goudlegeringen. Wat nog maar eens bewijst hoe luttel de bedoelingen van de opdrachtgever wel zijn ten overstaan van de nieuwigheid die eruit voort komt. "Het lijkt voor mij geen twijfel dat de grootste ontdekkingen van de deelnemers aan Eureka die zullen zijn, waar vandaag geen mens aan denkt".

kollega's hem zouden uitlachen. Twee dingen maken de waarde uit van een individueel onderzoeksproject: de scherpte en de originaliteit van de gestelde vraag en de diepgang die de onderzoeker wil bereiken om het probleem op te lossen. "Om iets nieuw te vinden moet men durven zoeken en dat is geen kwestie van geluk maar van gewoonte in de manier van problemen aanpakken: in onderzoek, net zoals elders, bestaat geluk niet want het zijn altijd dezelfde die geluk hebben".

Subsidies en universiteiten

Hers sloot dan af, niet met een verdediging van wetenschappelijk onderzoek, "want dat hoeft niet verdedigd te worden, iedereen wil dat", maar met een verdediging van een juiste steun aan dat onderzoek: "Ik slaak hier een alarmkreet want men investeert enorme sommen in hersenschimmige programma's, men vermindert het universitaire kader en men dwingt diegenen die blijven meer tijd te steken in onderwijs dan in onderzoek".

Het kankeronderzoek is daarvan een goed voorbeeld: door Nixon naar voren geschoven als toprioriteit, is er geen middel tegen kanker gevonden, maar wel zijn er heel wat andere ontdekkingen gebeurd die niet onderzoekelijk met kanker te maken hadden.

Rapporten en hypotesen

Wat betekent dat dan concreet voor het uitkiezen van mensen die aan onderzoek gaan doen? Om te beginnen moet alles in volle openheid gebeuren, om misbruik en verspillen tegen te gaan. Verder moet men zich niet te fel inlaten met rapporten: die zijn vaak gedetailleerd opgesteld om de commissieleden die moeten oordelen een rad voor de ogen te draaien. "Ik bek en uit dat ik in de vele commissies waar ik al van deel heb uitgemaakt, nooit anders dan oppervlakkig de programma's die voorgelegd werden, gelezen heb".

Nochtans is de universiteit de gepriiveleerde en onovervangbare plaats waar onderzoek zich koppelt aan onderwijs en waar tradities worden doorgegeven van generatie op generatie.

"De regering die de afbouw van de universiteiten op zich neemt, neemt zeer zware verantwoordelijkheid voor de afbouw van ons intellectueel en wetenschappelijk leven die daar uit zal volgen. Ik moet ook onderstrepen hoe dramatisch het feit is dat het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek jaarlijks een ganse reeks jonge wetenschappers die perfect gevormd zijn, een carrière moet weigeren zodat die niet anders kunnen dan in ballingschap gaan in de USA of in Frankrijk".

Misschien is de wetenschap wel een te gesloten bedrijf voor het verstand van politici. Maar wat zouden die gezegd hebben als ze Archimedes in zijn bad zagen zitten?

"In een samenleving waar de werkloosheid het grootste probleem is, is het een afwijking goed gevormde geesten werkloos te maken onder het mom van bezuinigingen want het onderzoek is een van de gebieden waarvan de expansie geen limieten kent en waarvan het rendement op lange termijn verzekerd is."

Marc Heeren
Eddy Daniels

Om te beginnen moet er een onderscheid gemaakt worden tussen wetenschap en technologie, vindt Hers: "Onderzoek is duur en men wil ons steunen op voorwaarde dat wij ons richten naar nieuwe technologieën of industriële toepassingen, zodat wij biologen bijvoorbeeld moeten doen alsof we aan biotechnologie doen". Hers vindt het daarom fundamenteel het onderscheid te onderstrepen tussen wetenschap en technologie, waarbij hij duidelijk stelt dat technologie ouder is dan wetenschap, omdat technologie mondeling overgedragen kan worden; wetenschap daarentegen heeft het schrift nodig. Overigens "keeft de wereld veranderen zonder hem te begrijpen, maar als je hem begrijpt verloopt de verandering wel vlotter". Uiteraard is de grens niet altijd scherp te trekken: fundamenteel onderzoek leidt vaak tot praktische toepassingen en toegepast onderzoek tot fundamentele ontdekkingen. Het enige echte onderscheid is er dus veeleer één van *motivatie*. Centrale vragen worden dus: "Wat moet men steunen, wie moet men steunen en hoe de beschikbare middelen zo nuttig mogelijk verdelen?" En Hers antwoordt: "Om het even wat." Hij breekt een lans om wetenschappers te steunen die bezwezen hebben wat ze waard zijn, op om het even welk terrein, liever dan nieuwelingen in een eng keurslijf te stoppen van een programma waar zij geen ervaring mee hebben.

Eureka en Archimedes

Dergelijke aanpak ziet hij frontaal botsen met het Eureka-project dat zich expliciet technologisch wil ontwikkelen. "Dat is een verraad aan het Eureka van Archimedes, want dat was een fundamentalist". De mensen hadden al lang boten ontworpen en toch drijven ze volgens de wet naar hem

Kwantumchemikus Robert G. Parr

Rare jongens, die atomen

W e weten allemaal wel iets van kwantumchemie en kwantummechanica: het atoommodel van Rutherford-Bohr, waarbij de elektronen niet in het wilde weg rond de kern cirkelen, maar op bepaalde banen, met bepaalde energiekwantums, behoort tot de verplichte leerstof van de humaniora.

Verder weten we dat de verstorring van die structuur nogal eens hevige gevolgen wil hebben — energie die vrijkomt voor atoombommen en kerncentrales — en daar houdt onze kennis dan ook op.

deelgebieden van het academische leven". Zichzelf opsluiten in de eigen kerktoren is nu bepaald geen goede manier om bij te dragen tot wat toch de kern van de *academia* is: het opentrekken van de geest op de totaliteit van alles wat er te weten is.

Dat de fakulteit Eksakte Wetenschappen deze gelegenheid totaal niet benut heeft, is des te spijtiger daar precies de grootsten onder hun voorgangers vanuit het denken rond *relativiteitstheorie* en *kwantummechanica* in het begin van deze eeuw fundamentele filosofische vraagstukken ter discussie brachten. Hoeven we eraan te herinneren hoe de spinozist Albert Einstein aanvankelijk het atoommodel "de hoogste vorm van muzikaliteit op het terrein van het denken" noemde? En hoe hij daarbij — met zijn deterministisch wereldbeeld — in botsing kwam met het *Heisenbergprincipe* dat binnen dit atoommodel een fundamentele onzekerheid introduceerde? Een onzekerheid die stelt dat wel het model gekend is, maar dat het niet mogelijk is tegelijkertijd en de plaats en de snelheid van de deeltjes vast te stellen.

Clash of the Titans

We kunnen er nu om glimlachen, hoe Einstein zich erd maakte over dit onzekerheidsprincipe, dat volgens hem de grondslagen zelf van de natuurkunde, het geloof in een eenvoudige verhouding oorzaak-gevolg, aantastte. Dat leidde tot twee hevige botsingen tussen Albert Einstein en Niels Bohr, telkens op een congres in Brussel, in 1927 en 1930.

Toen, bij de tweede confrontatie, Einstein meende het pleit gewonnen te hebben, sprak hij triomfantelijk de — ondertussen klassiek geworden — woorden uit: "Nu zie je: God dobbelt niet". 's Anderendaags echter had Bohr het antwoord, en wel dank zij een eksperiment met het gedrag van een klok in een zwaartekrachtveld, een eksperiment dat zelf schatplichtig was aan Einsteins relativiteitstheorie. Waarop Bohr op zijn beurt de beroemde woorden tot Einstein richtte: "Nu zie je dat het niet jouw taak is om God voor te schrijven hoe Hij de wereld moet besturen". Het schijnt dat Einstein er niet goed van geweest is, en misschien heeft die *clash of the titans* de kwantumtrakkers wel een indigestie bezorgd, zodat ze zich vandaag veeleer voelen binnen hun laboratoria en temidden van een esoterisch woord- en taalgebruik dan in de maatschappelijke arena? Het kan, maar een vooruitgang zou ik het niet noemen.

Heisenbergprincipe

Ook de *laudatio* van Luc Vanquickenborne was niet van aard veel verheldering te brengen. Het is zeer mooi te stellen dat "een kwantummechanische invalshoek bij uitstek geschikt lijkt te zijn om een ontmoetingsform tot te creëren voor de diverse

Prof. Hers: "Wat zouden politici zeggen als ze Archimedes in bad zagen zitten?" (foto Veto)

Laat
de coöperatief ACCO
haar kans!

Laat U niet misleiden door
minimale prijsverschillen!

Kies voor kwaliteit en service!

KOPIEER BIJ ACCO
de zaak VAN en VOOR
STUDENTEN dus
UW ZAAK!

ACC
O

“Noem een kat een kat” Leuvense Middagen van de Poëzie

Poëziereadings en poëzie-middagen zijn een vrij recent fenomeen. De kon- testatie eind jaren '60 joeg talrijke literatoren uit hun ivoren toren: de stilte van de schrijftafel werd gretig omgeuild voor het woelige podium, poëzie werd een maatschappijkritische performance. De crisis en de restaura- tie van de jaren '70 smoorde het aanvankelijke enthousiasme; de meeste schrijvers vonden de weg naar hun schrijftafel terug. De manifestaties zijn blijven bestaan, al werden de revolutionaire gewaden ondertussen netjes opgeborgen. Men is blijven zoeken naar fysiek contact met het “ruime” publiek, op grote schaal (de Nachten van de Poëzie) of met beperktere mogelijk- heden (de Middagen van de Poëzie). Misschien zijn de Mid- dagen van Brussel, Antwerpen en Mechelen meer bekend, toch zijn de Leuvense Middagen van Poëzie al aan hun derde uitgave toe. Derde keer, goede keer, driemaal is scheepsrecht, alle goede dingen bestaan uit drie... dat zoekt u zelf maar uit.

De Leuvense middagen zijn een initia- tief van de “Nieuw Poëtische Kring” (n.p.k.), een organisatie die een zestal jaar geleden opgericht werd. De vorige Middagen werden met veel idealisme georganiseerd zonder het verhoopte succes. Dit jaar werd aan een andere formule gesleuteld.

D. Rimaux: “Twee jaar geleden zochten we het studentenpubliek in hun bolwerk op. We organiseerden de Middagen op de achste verdieping van het faculteitsgebouw “Letteren en Wijsbegeerte”. Dat bleek een vergis- sing te zijn. Mede door het feit dat we met onbekende mensen werkten, bleef de belangstelling uit. Vorig jaar trok- ken we naar een totaal andere ruimte in het kafee “Klein Tafelronde”. Maar ook dat was geen leefbaar milieu voor de Middagen. Tien of vijftien jaar geleden zou dat wel gekund hebben. De student is nu veel geslotener. We hebben veel geleerd tijdens die twee jaren. Misschien dat we nu een leefbaarder programma hebben. Er staan dit jaar bekende namen op de affiche. We hebben o.a. een beroep gedaan op een aantal universitaire medewerkers (S. Top, S. Evenepoel). Naast niet bekende dichters hebben we ook mensen als R. Jooris, B. Barnard en D. Van Bastelaere uitgenodigd. Het

oorspronkelijke opzet van de Mid- dagen, het contact tussen poëzie en publiek, blijft natuurlijk behouden. De Middagen gaan door in De Kansel, een ruimte die ik zeker geschikt acht.”

Veto: Het programma beperkt zich niet tot poëzie in de enge zin van het woord. Er worden ook andere gebieden ver- kend.

D. Rimaux: “Poëzie is natuurlijk maar één aspect van het ruimere esthetische. We wilden de poëzie niet isoleren. R. Jooris komt spreken over de ver- wantschap van zijn poëzie met de schilderkunst. Er is een lezing over het sprookje, op een bepaalde manier de meest volkse vorm van poëzie. Er is ook een lezing over kindpoëzie. Het wezen van de poëzie is voor mij naïef, emotioneel en irrationeel. Een kind heeft daar vaak zeer intuïtief een toegang toe.”

Veto: Het organiseren van de Middagen sluit nauw aan bij de opvattingen van de n.p.k. over poëzie?

D. Rimaux: “Wat is kunst? Het begrip “kunst” is in vraag gesteld. De esthetiek is de meest onoverzichtelijke wereld. De twijfel en de onzekerheid van onze samenleving heeft zich het meest kenbaar gemaakt in die wereld. Wij beschouwen kunst als de materialisatie van het innerlijke. Het is een medium dat staat tussen de ziel van de kunstenaar en het publiek. De kern van het poëtisch gebeuren is voor ons de gevoelsdruk. Centraal staat de mens en zijn autentiek innerlijk.”

Vorm en vent

Veto: Autentieke gevoelens zijn nog geen goede poëzie. Gaat door de nadruk op de “vent” (de mens achter het werk) de “vorm” (de talige structuur van het gedicht) niet verloren? In een recent werk Met verpauperde pen breekt Hedwig Speliers een lans voor de “vorm”: voor hem is het poëtische taalgebruik een doorgevoerde trans- formatie van het alledaagse taalgebruik d.m.v. metaforen, klanken....

D. Rimaux: “Dat is een waardevolle opvatting, maar niet de onze. Ik erger mij in de moderne poëzie aan het teveel aan vormen. Er wordt teveel ver- borgen. Noem een kat een kat. De poëzie is ontstaan uit de mystieke taal, de taal van de communicatie met de Goden. Wat wij nastreven is een demystificatie. We leven nu in andere tijden. Door het geëksperimenteer- de poëzie vervreemd van de lezer. Poëzie spreekt niet meer aan. Daarom gaan we met onze poëzie en met ons poëtisch taalgebruik naar de mensen toe.”

Veto: Verwerpen jullie dan de poëtische ontwikkelingen van deze eeuw?

D. Rimaux: “Nee, maar de verschillen- de stijlrichtingen hebben voor ons geen waarde. Wij zoeken naar het authentieke dat voor ons ligt in het individuele innerlijke. Een aantal ver- worvenheden blijven voor ons van belang: als je bijvoorbeeld heel mo- mentaan werkt, zit je op het raakvlak met de impressionisten, als je absurd werkt, zit je op het raakvlak met de surrealisten. Wij willen breken met de opvatting dat een dichter zich moet cultiveren in één richting.”

Veto: Jullie noemen jezelf “Nieuw Poëtische Kring”. Wijst “Nieuw” dan niet op een nieuwe richting?

D. Rimaux: “Men spreekt van “Nieuw-realisme” en “Nieuwe Ro- mantiek”, waaruit blijkt dat de stijl- richting geen betekenis meer hebben. We verzetten ons tegen die indeling van poëzie. Helaas steunt ook het hele poëzieonderwijs op een be- schrijving van verschillende stijlrich- tingen. Als verzet daartegen hebben we onszelf “Nieuw Poëtische Kring” gedoopt, met een knipoogje naar de Franse “Nouveau Roman”.

Geen visie op poëzie

Veto: Begrijp ik het goed dat jullie je nogal onakademisch opstellen?

D. Rimaux: “Inderdaad. De leden van de n.p.k. hebben geen academische vorming gehad. Poëzie hangt voor ons samen met de alledaagse ervaring van de werkelijkheid. We lezen natuurlijk wel theoretische en essayistische wer- ken. Men heeft ons eens verweten dat we geen visie op poëzie hebben. Dat is eigenlijk het grootste compliment dat men ons kan maken. We stellen ons ook vragen over het commerciële poëtische circuit.”

Veto: Waarom? Worden er dan te weinig goede bundels gepubliceerd?

D. Rimaux: “Ik merk dat veel ge- vestigde dichters hun authenticiteit verliezen: zij blijven verder werken in één bepaalde richting. Verder krijgen jonge dichters nauwelijks de kans. Daarom lopen we met het idee rond een kleine uitgeverij op te richten. Grote uitgeverijen nemen geen risico, en dat kan ik wel begrijpen. Maar er moet iets gedaan worden.”

“Poëzie is ontzettend duur. We gaan daarom binnenkort een bundel uit- brengen die we op een aantal plaatsen ter beschikking van het publiek zullen stellen. Wie er interesse in heeft mag hem meenemen. Het is misschien de enige manier om spontaan de ge- interesseerde lezer te bereiken.”

Veto: Hoe kan iemand jullie kontak- teren?

D. Rimaux: “Dirk Rimaux, Naamse- straat 94, Leuven.”

Erwin Jans

MARC DIDDEN OV

Een ondan

Marc Didden formuleerde in twee wensen voor 1986 die niet mag worden: Ik zou worden, maar dat hoeft voor Di- den niet. Maar beroemdheid in Belgen- land bezield licht en het was niet in een eeuwigdurende Brussels h- maakte in 't Stuc, waar hij donderd- de Werkgroep Literatuur — kwam werkt.

Hij verwittigde zijn gehoor: “Ik kom hier geen wetmatigheden geven — in de USA zijn er receptenboekjes die dat doen, maar ik vind dat maar niks. Ik kom hier uitleggen hoe mijn specifieke relatie tot het scenario is. Scenario- schrijven is geen wetenschap en zeker ook geen literair genre. Het scenario heeft immers geen finaliteit, het is een tool, een stap naar de film. In feite is scenario's geschreven, waarvan twee zelf verfilmd. Eentje werd goedge- keurd én betaald door de VARA maar is totnogtoe niet gebruikt. En één heb ik naar de BRT verzonden. Ik heb er nooit meer wat van gehoord.”

Scenario'schrijven wordt ook slecht betaald: “De BRT betaalt 70000 fr. bruto. Als je dan je werkuren rekent, kom je tot een maandloon van hooguit 15000 fr. netto. Als ik dan toch niets verdien werk ik liever helemaal gratis aan een project waar ik volledig kan achterstaan, dan me te laten verne- deren tegen een hongerloon, waarvoor ik dan nog voor allerlei commissies moet verschijnen.”

Afsloverij

De scenario's van Didden zijn inder- daad een arbeidsintensief proces: “Ik vertrek vanuit een vooropgezet idee. Ik koester het als het ware, lees daarrond, ben daarmee bezig, soms onbewust. Op een bepaald ogen- blik is het idee rijp. Dan tracht ik het te vatten in één zin — dat is een klassieke werkwijze — en die zin vormt mijn premisse. Die premisse moet dynamisch zijn, niet statisch. Bijvoorbeeld een premisse als ‘de jaloesheid van een persoon’ is waar- deloos; maar ‘jaloesheid leidt tot zelfvernietiging’ opent een perspectief op actie.”

“Als hij eenmaal zijn premisse duidel- ijk op papier heeft, dan schrijft hij in één ruk zijn verhaal uit in een prozatekst die niet geschikt is voor publicatie: “Al schrijvend genereert mijn verhaal zichzelf, er ontstaat een soort flow, een ritme. Mijn personages die aanvankelijk slechts illustraties van een idee zijn, beginnen te leven.”

Ennaal het verhaal klaar, dan ontwerpt hij van elk personage een biografie: “Max bijvoorbeeld in Brus- sels is al 45 jaar als hij in mijn film verschijnt. Die man heeft een leven achter de rug en ik wil dat leven kennen omdat ik de details van mijn verhaal anders niet geloofwaardig kan maken. De woordkeuze van een personage bijvoorbeeld, zijn manier van lopen, dat alles heeft te maken met zijn verleden, zijn opvoeding, zijn sociale positie. Ik moet daar dus iets wil het lievelingsgerecht kennen, de lievelingskleur en bij elke scene vraag ik me af of de Max van mijn biografie dat wel zo zou kunnen doen.”

Spelen met structuur

Ennaal verhaal en biografie af, laat Didden de zaak rusten en probeert hij het zelfs te vergeten. Na verloop van tijd leest hij dan zijn eigen tekst zeer kritisch alsof die van iemand anders is. Daarna begint het oplossen in scen- es: “Elke scene komt op een steek- kaart en die overloop ik met een zelfgemaakt letterwoord, IFF: Inten- tie, Functie, Personages. Een scene zonder intentie, die niets te zeggen heeft, vliegt eruit. Er moet ook een functie zijn, ze moet dramaturgisch het skript vooruithelpen. Tenslotte moet ik weten welke personages

Na Brussel en Istanbul misschien wel Marc Didden zijn nieuwe lokatie.

essentieel zijn voor die scene en welke kunnen gemist worden. Hierbij geldt: die belangrijke regel van Hitchcock. Always kill your darlings. Niet toe- geven aan persoonlijke esthetische voor- liefdes, aan de fotografische verlei- ding. Het is niet omdat ik een muur waar ik dagelijks passeer bijzonder mooi vind, dat ik een scene moet verzinzen waarin ik die muur gebrui- ken kan.”

Als het allemaal eenmaal op fiche staat, dan komen die fiches — in kleuren — tegen de muur te hangen en dan begint een spel van verplaatsen en verwisselen. Zo groeit de structuur van het scenario: in de ontwikkeling van de hoofdpersonages bijvoorbeeld moet een logische lijn zitten. Onder- tussen mogen de nevenpersonages niet zolang uit het oog verloren worden dat de kijker hen bijna vergeten is als ze weer opduiken: “Een fout die ik misschien in Istanbul gemaakt heb met Ingrid De Vos. Ik had haar personage nodig in het eerste deel om het negatieve in het karakter van Willy te schetsen, om de af te simpele goede-slechte verhouding tussen hem en zijn gezelschap te doorbreken én om de seksuele ‘afwijking’ van die gezelschap te suggereren. Maar dan verlies ik haar uit het oog, zodat ze — als ze tegen het eind weer opduikt — een Deus ex Machina lijkt.”

Programma “Middagen van de poëzie”

Het naïeve in de poëzie

12/2: S. Top, Sprookjes en hun poëzie

19/2: E. Oeyen, Kinderpoëzie in een volwassen hart

Literatuur en letterkundigen

26/2: S. Evenepoel, Poëzie, de lezer of de dichter?

5/3: Marius-Walter, Dichter

Van poëzie tot andere kunsten

12/3: Roland Jooris, Poëzie in verband tot schilderkunst

19/3: Literair kabaret n.p.k. In den beginne was er het woord

en God... schiep

Nederlandse en Vlaamse tijdgenoten

16/4: Guido Cloet

23/4: Benno Barnard & Dirk Van Bastelaere

ER HET SCENARIO

nkbare job

het nieuwjaarsnummer van *Humo* ik volkomen kan delen: rijk worden daarbovenop nog beroemd willen idden niet meer, dat is hij al. In Dourif weet dat nu liggen.

is een pad dat niet met rozen kols Royce en omringd door *body-Night* en *Istanbul* zijn opwachting g 23 januari — op uitnodiging van uitleggen hoe hij aan een scenario

euven. Vòdr enkele weken verkende (foto Veto)

Als dit structuurspelletje gedaan is, komt het scenario in een definitief stadium: eerst een samenvatting met hints voor kleding, decor, dialoog. Dan de uitgeschreven eerste versie met dialogen en al.

"Die versie laat ik grondig nalezen door zorgvuldig geselecteerde personen. In dit stadium heb je namelijk *feedback* nodig, maar je tekst blijft een zeer teer kamerplantje en dat mag je niet door een betweter laten kraken. Maar het is moeilijk om goede lezers te vinden: kollega's zijn vaak niet objectief; literatuurkenners hebben vaak geen zicht op de visuele waarde van een tekst; en filmcritici hebben de neiging af te komen met een film met een gelijkaardig thema uit 1937, recent hernomen door een Albanees kineast enzovoort."

Toch heeft Didden, een drietal mensen waar hij bij terecht kan: "Ik luister heel ernstig naar hun advies en kritiek, maar vertrouw toch in laatste instantie op mijn eigen oordeel. Soms verander ik ganze stukken, soms overtuigt de kritiek me van mijn eigen gelijk." Dan komt heel snel de tweede versie tot stand. "Zowel de eindversie van *Brussels* als van *Istanbul* waren in een maand uitgeschreven."

Die tweede versie moet al sterk realistisch zijn: "Tienduizend buffels die in een gedicht door de vlakke draven, kosten hoogstens de prijs van ink en papier. Maar in een film kunnen ze voor moeilijkheden zorgen. Ook een helikopter die zich te pletter vliegt tegen de Eiffeltoren kan nogal duur uitvallen. Zulke dingen moet je voorzien. Ik werk *low budget* omdat ik me daar goed bij voel en omdat dat mij een grote vrijheid geeft. *Brussels* kostte amper vier miljoen — mede omdat zoveel mensen bijna gratis hun energie daarin gestopt hebben — en eigenlijk is die film gemaakt met geld dat niet bestond. Maar je moet jezelf als scenarist dan ook in de hand houden: geen Lamborghini in je skript zetten waar een 2 PK volstaat."

Je moet als scenarist ook niet betweterig doen: "Kamera-aanwijzingen in een scenario, termen als

close-up, *travelling* enzovoort, zijn een duidelijk teken van amateurisme en worden vaak gezien als een belediging. Ieder moet zijn stiel kennen en een goede tekst wijst zichzelf uit. Het is de regisseur die de tekst visualiseert door het scenario om te zetten in een draaiboek, de scenarist zorgt voor het ruwe materiaal."

Idem dito voor acteursindicaties: "Moet je niet geven. Als een tekst goed geschreven is, dan kan hij maar op één manier gezegd worden."

Wat de dialogen betreft: "Het is heel goed die te laten proeflezen door goede acteurs. Je hoort dan dadelijk of er iets stroef zit. Maar het belang van dialogen mag toch niet overschat worden: dialogen in een film zijn maar één elementje, zijn eigenlijk een kruk wanneer alle andere middelen uitgeput zijn, wanneer iets onmogelijk kan getoond worden. Veel amateurs staren zich bij een scenario blind op de dialogen en lezen de tekst veel te literair."

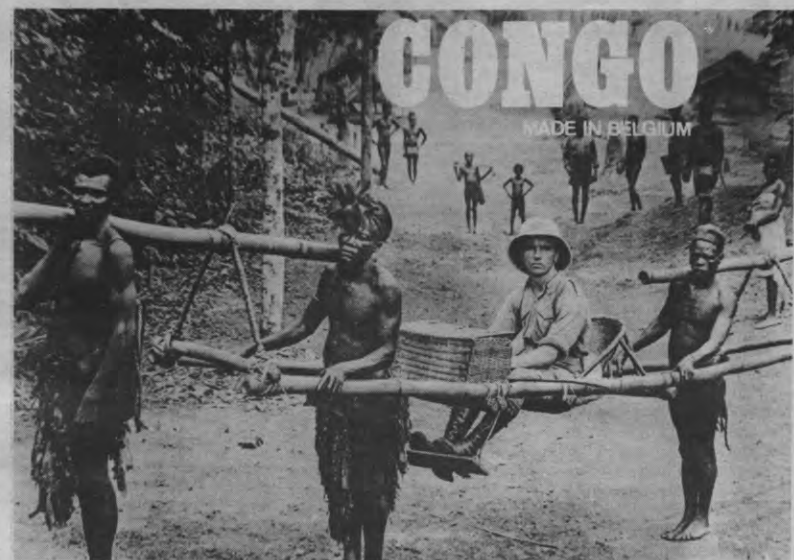
De romantiek van de armoede

Dat het gevaar van een literaire aanpak bij Marc Didden niet erg groot is wezen ondertussen zijn beide films uit: binnen het Vlaamse gebeuren toch wel zeldzame voorbeelden van een sobere, voor de toeschouwer niet dadelijk gemakkelijke, maar sterk geladen techniek en thematiek. Didden werd na zijn *Brussels* dan ook door velen bejubeld als een soort wonderkind, zoodat de verwachtingen bij zijn *Istanbul* wat te hoog gespannen stonden: "Aan *Brussels* heb ik niets verdiend, maar ik heb er ook niets op verloren. Maar omdat hij goed gelopen heeft in ons land en ook in het buitenland enige interesse heeft opgewekt — vooral in het alternatieve circuit dan — kon ik natuurlijk over meer middelen beschikken voor *Istanbul*. De producer had er een aardige winst van verwacht, dat is echter tot nog toe niet het geval. De film is uit de rode cijfers, heeft in de grote steden zes à zeven weken gelopen, is goed onthaald in Wallonië en in Nederland. Voor een eindbalans is het overigens nog te vroeg: een film heeft een looptijd van circa drie jaar."

Didden zelf voelde zich echter tevreden met die tweede spruit: "Voor mij was het een heel belangrijke film, ik streefde daarin de ijdelheid van het publiek immers niet, het is niet dadelijk een 'aangename' film om zien. Maar ik wil nu eenmaal met mijn films dingen aanboren waarover men liever niet spreekt. Ik zal verdergaan in die richting en mijn lessen trekken uit vergissingen die ik bij eerste twee pogingen gemaakt heb. Het zijn mijn geesteskinders en ik blijf erachter staan, maar ik heb natuurlijk zelf nog ontzettend veel te leren. Binnenkort gaat *Istanbul* — waar inderdaad een paar structuurfouten inzitten, vooral dan met de nevenpersonages — nog eens op de montagetafel om hem voor mezelf helemaal te analyseren."

Of hij zich in *Istanbul* niet te sterk gekoncentreerd heeft op het hoofdpersonage? "Misschien wel. Maar ik wijs resoluut de kritiek af als zou ik opportunisme geweest zijn. Mijn hoofdpersonage was een Amerikaan, niet omdat ik me illusies maakte over een internationale doorbraak, maar omdat dat nu eenmaal een vereiste was vanuit mijn skript."

Ondertussen zit Didden niet stil: "Voor het einde van het jaar moet mijn derde project lopende zijn. Ik moet wel, ik moet ervan leven. Ik leid zes uur *workshop* bij St.-Lucas in Brussel, maar daarnaast leef ik van project tot project. Dat heeft wel eens vervelende kanten, ik geloof niet dat het zo goed is voor een kunstenaar honger te lijden. Maar dat doe ik vooralsnog niet (lacht), ik sta er relatief goed voor, maar rijk zijn zou toch wel wat gemakkelijker zijn. In andere landen is het overigens niet verschillend: overall moeten eigenzinnige filmmakers snabbelen om te overleven en overal zijn er instituten die geld hebben, maar het verkeerd gebruiken. Zo is dat nu eenmaal."

Ach moeder, die zwarten zijn wel sterk en zo, maar ze kijken altijd zo droevig. Ik zou bijna medelijden met hen (foto Kuffje)

CONGO, made in Belgium

In december '84 organiseerde *De Andere Film* - Leuven (DAF) in samenwerking met de Historische Kring een filmavond te Leuven, waarop een aantal losse fragmenten uit films en documentaire vertoond werden die in de jaren '40-'50 door Belgen over onze Kongokolonie gemaakt zijn. *Luc Vints*, die een tésis afleverde over de koloniale film en het boek *Congo, made in Belgium, beeld van een kolonie in film en propaganda* publiceerde bij Kritik, was aanwezig en leverde commentaar. Deze avond werd een overrompelend succes en onder andere als gevolg hiervan groeide bij *Luc Delruue*, filmprogrammatrice bij DAF-Leuven, het idee deze filmfragmenten samen te monteren tot een documentaire van ongeveer één uur. Hij voerde niet alleen de regie van zijn 'maidenmovie', die de titel *Congo, made in Belgium* meekreeg, maar ook in samenwerking met *Luc Vints* het scenario. Deze compilatiefilm ging eind verleden jaar op het 12de Internationale Filmgebeuren van Vlaanderen te Gent in première en met enkele maanden vertraging wordt de film ook in onze eigenste studentenstad op het momenteel wat verhakkelde AV-scherm geprojecteerd.

De film toont ons het propagandabeeld van Congo dat gedurende de Belgische koloniale overheersing van zo'n driekwart eeuw (1885-1960) via films en ander beeldmateriaal verspreid werd. Een beeld dat de superioriteit van de blanke kolonisator propageerde en de zwarte afschilderde als een infantiele primitief, die beschermd moest worden tegen zichzelf en zijn bigeloof. De blanke leefwereld was de norm en wat daaraan niet beantwoordde werd genegeerd of erger nog, moest verdwijnen. De blanke oordeelde wat goed of slecht was voor zwarten.

'la Famille Stevens'

Deze paternalistische houding komt onder andere prachtig tot uiting in de film *La Famille Stevens* van *Gerard De Boe*, die de meest productieve naoorlogse Kongokineast was. Deze film behoort tot de categorie films die door Belgen gemaakt werden maar voor Kongolese consumptie bestemd waren. Zo propageerde *La Famille Stevens* onze levensgewoonten die de Kongolezen moesten naleven door een ideaal beeld weer te geven van een

door-de-weeke-dag uit het leven van een doorsnee arbeidersgezin met drie kinderen. Deze film komt nu erg grappig over omwille van de klicheematige en stereotiepe voorstelling en ongenueanceerde verheerlijking van onze levensgewoonten uit de jaren '50. Een andere categorie films werd gerealiseerd ter bevordering van een positieve attitude op het thuisfront ten aanzien van het kolonialisme. Het zijn films die wijzen op de materiële, economische en sociale vooruitgang die de blanke kolonisatoren verwezenlijkt hebben in Zwart-Afrika, waarbij er helemaal geen aandacht besteed werd aan de teloorgang van de eigenheid van de Afrikaanse cultuur. Een teloorgang die leidde tot een zekere ontwrichting, waardoor er later in het onafhankelijke Zaïre wellicht onder andere het grote probleem van de corruptie ontstond.

'Horror'-foto's

In de documentaire kunnen we drie delen onderscheiden. In de inleiding worden op basis van een commentarierende montage van prentkaarten en foto's een beknopt overzicht van het Belgische avontuur in Congo en een schets van de evolutie en vormen van propagandaovering in beeld gebracht. In dit gedeelte krijgen we onder andere de beruchte zogenaamde 'horror'-foto's te zien, die een belangrijk element vormden in de voorval in het buitenland gevoerde anti-Leopold-propaganda: foto's van geselingen, van mensen met geamputeerde handen en voeten, van geketende vrouwen en kinderen die als gijzelaar meegevoerd werden. Helaas werden films waarin deze wantoestanden te zien zijn, niet vrijgegeven.

Het middengedeelte van de film wordt in beslag genomen door een compilatie van enkele filmfragmenten

uit het overvloedige aanbod van koloniale films van na de Tweede Wereldoorlog. Er werden inderdaad honderden films gerealiseerd, die nu bijna allemaal vergeten zijn en dit in opdracht van de regering, industrie of missie-orden. Spijtig is wel dat de fragmenten met de originele commentaar achter elkaar gemonteerd werden zonder een historische toelichting of situering. Eveneens valt het te betreuren dat het meest grappige en interessantste fragment, namelijk deze uit de film *La Famille Stevens* reeds als eerste getoond wordt, waardoor een zekere verwachting bij de toeschouwer gekreëerd wordt die echter niet helemaal ingelost wordt. Verder verliest de film in dit middengedeelte aan dynamiek en kon men beter naar wat mee afwisseling hebben gestreefd door de inlassing van commentaar, een stuk fotomontage, interview of ander beeldmateriaal tussen de filmfragmenten.

De documentaire eindigt zoals hij begonnen was, namelijk met een montage van statische lichtbeelden, waarin onder andere verduidelijkt wordt dat het beeld van onze oudkolonie nauwelijks verandert na de dekolonisatie, wat onder andere tot uiting komt in bepaalde strips.

Debat

Congo, made in Belgium, gerealiseerd door *Luc Delruue*, is zeker de moeite waard om bekeken te worden omdat een ongewoon aspect van het kolonialisme op een originele en aantrekkelijke manier belicht wordt. Dit gebeurt op een moment dat de Belgische koloniale geschiedenis in de belangstelling staat omdat het verleden jaar 25 jaar geleden was dat Congo plots onafhankelijk werd.

Afspraak dus op woensdag 12 februari in het Auditorium Vesalius, waar *Congo, made in Belgium* op het doek zal oplichten om 20u30. Vanzelfsprekend met het traditioneel onvermijdelijke debat, in dit geval over Congo in de media.

Eric Thirion

Leuven, bezet en bevrijd

Leuven, bezet en bevrijd is een reportage die fragmenten van het Leuvense oorlogsverleden in kaart brengt aan de hand van gesprekken met 'bevoorrechte getuigen' zoals ex-stadsarchivaris Marcel Peeters, de verzetsleiders Louis Van Brussel en Jan Crab of politieagent René Vught. Zij brengen — meer dan veertig jaar na de feiten — verslag uit van de Duitse inval, de eerste oorlogsmisdaden, het verzet en de repatriëllen van de bezetter, de bombardementen en de bevrijding.

Daarnaast zijn er kortere bijdragen over de rol van de universiteit, de demobilisatie van het verzet, en de

repressie. De getuigenissen werden doorweven met muziekfragmenten en andere originele opnamen uit de oorlogsjaren. Overigens wordt er momenteel gewerkt aan een aanvulling van de eerste vijf afleveringen: de komende informatie is nog steeds welkom: postbus 44, 3000 Leuven, tel. 016/23.31.43.

Leuven, bezet en bevrijd werd reeds eerder door radio Scorpio uitgezonden. De reeks wordt echter hernomen vanaf 2 februari, op zondagmiddag tussen 12 en 13 u. Wie dan niet kan luisteren, krijgt een laatste kans elke volgende woensdag tussen 18 en 19 uur.

(Een Natureinleiding, een cocktailparty) Yvette. Flauw, op de achtergrond: Bach. "Het betreft hier dus een vakantieverhaal..." "Moskou beschrijven, Moskou vòór zijn.", "Hoe bedoel je". Rudie naar Yvette gebarend. Ik-weer-het-niet molenwiekend. "Namen citerend". "Over Radio?". "Voorlopig gebruik ik noch tijdsaanduidingen". De dialoog handig ontweken, ontlopen en als achtergrond (nooit: op de achtergrond) een amalgaam van stemmen. Dan valt dat plots stil: iedereen luistert naar niets, plots (onzalig zij die dan alleen doorpraten).

A-Wak-A

EEN RADIOPROJECT VAN 'T STUC IN SAMENWERKING MET RADIO SCORPIO (106.0 MHZ) OP 30 APRIL, LEUVEN VOL MUZIEK.

Na een Natureinleiding lijkt een geschiedenis van het medium 'radio' verplicht en noodzakelijk. Ofwel verdwalen we onmiddellijk in een fantastische wereld van oude toestellen die door hun modieuze vormgeving tot de verbeelding blijven spreken, ofwel belanden we op een dood punt: de geschiedenis van het medium dat we door onze verregaande vertrouwdheid er mee onmogelijk kunnen situeren. Vermoedelijk deed de radio zijn intrede voor de televisie maar hoe zit het met radio en telefoon? Kwamen zij gelijktijdig?

Heeft dat te maken met de degraadatie van de radio tot achtergrond? Een vanzelfsprekende basislijn dus die pas de aandacht trekt bij variatie in dat signaal. Deze variatie kan op verschillende manieren gerealiseerd worden: a) superpositie, of verschillende signalen worden samen ('opeen') gegeneerd, b) volumewijzigingen, c) plotse onderbrekingen in het signaal. Deze en vermoedelijk nog andere technieken zorgen voor een click, of meestal een aversieve toestand bij de toeschouwer/luisteraar. Een aversieve toestand die juist te maken heeft met het ongenoegen dat hij/zij zijn/. aandacht moet richten op iets dat normaal niet verdient: een dekor.

De angst voor het wit in beide media (radio en TV). (Terwijl de experimentele golf, vanaf de jaren twintig in de literatuur gemeengoed is geworden. Ondanks heftige tegenstand en de geringe belangstelling voor dit procedee).

Radio is ontegensprekelijk het medium van de muziek geworden. Deze bewering gaat voor beide elementen in de uitspraak op. De radio kan niet zonder muziek. Sommige radiostations programmeren vierentwintig uur op vierentwintig uur muziek, zonder of met aankondiging. Muziek anderszits lijkt het best overgebracht via het radiostation. (In principe kan iedereen bijzonder veel platen en radiobanden afspeelen voor zichzelf of een select gezelschap, zonder een beroep te doen op een derde!, en nooit afstemmen op een radiostation. (Een tussenvorm is wel de party of fuif met een dj. Deze laatste permittent zich meestal

geen tussenkomsten.) Omwille van de vertrouwdheid met de media, waar ik het hierboven al over had, zien we niet geheel in hoeverre die media en de reproduceerbaarheid in het algemeen — de media vormen wat dit betreft een noodzakelijke schakel — van invloed zijn (gewest) op onze luistergewoonten. En via die luistergewoonten... op de kwaliteit van de produkten.

De muziek is verhuisd van de koncertzaal naar de radio.

Lichamelijke radio: er bestaat een ikonische relatie tussen wat men wil overbrengen (de boodschap, de betekenis) en de manier waarop men dat doet (de materie van het signaal). De radio wint aan tastbaarheid.

Krachtlijnen van A-Wak-A

Radio Scorpio biedt frekwentie en materiaal aan voor de duur van 24 uur op 30 april. Vanzelfsprekend zal er een grote informatieploeg op de been zijn die gekoördineerd verslaat wat er gebeurt in de stad, opnames maakt, artiesten interviewt. Het is belangrijk dat Scorpio het tweede centrum van die dag wordt. Alle mensen kunnen er afzakken voor een babbel of commentaar. Op het einde van de dag volgt een debat met de belangrijkste betrokkenen. Dit wat het informatieluik betreft.

De normale programma's van die dag vervallen voor zover die vervangen kunnen worden door programma's die getuigen van een bijzondere omgang met het medium radio. Dit initiatief staat - zoals dat ook het geval is voor Leuven vol Muziek in zijn geheel - open voor suggesties en programma's van medewerkers van Radio Scorpio en daarbuiten. Centraal dient te staan een creatieve ingesteldheid ten opzichte van het medium radio en een daaraan gekoppelde reflectie.

Op dit moment heb ik al enkele contacten gelegd en dat heeft geresulteerd in bijgaande afspraken.

Voor meer informatie kan u terecht op de tweede verdieping van 't Stuc. Vragen naar Nikol Wellens of Koen Brams. Steun en medewerking meer dan gewenst.

Koen Brams

A-Wak-A Informatiefiche

30 april 6.30 tot 6.30 u 31 april 106.0 MHZ

Telefoonconcert

Op verschillende lokaties in de stad wordt er gespeeld. Het samengestelde signaal is te horen op Radio Scorpio (de diverse uitvoerders hebben telefonisch contact met elkaar, op Scorpio is een soortgelijk signaal te horen).

Het Wak

Speciale uitzending waarin op de mogelijkheden van lichamelijke radio wordt ingegaan. Critiek.

Informatieploeg

De nacht van de nieuwe muziek

Van 24 uur tot 6 uur. Een totaalprogramma met de new wave programma's van Scorpio. Guest djedje's, interviews,...

Dansmuziek

Michel Uytterhoeven

Lieve schat

De grote schattenjacht

Zoals aangekondigd vorige week, vind je in de Veto van deze week de eerste twee tips die naar de schat leiden. Helaas, verschijnen de tips niet in Het Nieuwsblad: deze gazet heeft op het laatste ogenblik laten afweten: de tips konden niet gepubliceerd worden omdat de schattenjacht politiek gekleurd is. Maar beste lezer, je weet beter: geen schat heeft geen politieke kleur (welke kleur die wel heeft, verklappen we niet). De Morgen doet wel nog mee, dus lees enkele weken een 'progressief' dagblad.

De organisatoren verontschuldigen zich voor dit terugtrekken van het Nieuwsblad, maar zijn gul met de informatie: lees die tips, luister naar Scorpio en vind die schat.

Inschrijven voor de jacht kan nog steeds in de RC-bar, in de fakbar van L & W of in de 's Meiersstraat 5 en kost 50,-.

TIP 1: Gegroet, telgen van de Alma Mater. Op het spreekgestoelte van de wijsheid klimt heden prof. J. Eggermont, doctor in de architectuur. "Waar waren we ook alweer gebleven? Als ik me niet vergis bij de verwoestingen die tijdens beide wereldoorlogen aangericht werden in onze stad. Telkens herrees Leuven als een fenix uit de ruïnes, en dat lag wat de eerste wereldoorlog betreft onder andere aan de inspanningen van de president. Ik zie dat jullie allemaal zo krampachtig noteren, en vraag me af of dat wel nodig is. Jullie zijn intelligente studenten, dat wordt toch verondersteld, mensen die selectief tewerk gaan, geen stofzuigers. Je moet grote lijnen leren trekken, door de bomen het bos zien, convergenties herkennen. Ik realiseer me dat ik jullie rond de oren heb geslagen met minutieuze kalkulaties, met de pro's en kontra's van ferro en non-ferrospankonstrukties, met fundamenten en gewelven, maar uiteindelijk gaat het om de kern van de zaak. Denk aan de man achter het bedrijf aan de vaart, de gevel van de stijfselafabriek. Dat druist lijnrecht in tegen het architectonisch concept van een gebouwkompleks zoals dat van het provinciaal instituut. En anderzijds, zonder appels en

peren te vergelijken, is er de tegenstelling van monstreuze en/of efficiënte gerichte gebouwen als de veiling, en anderzijds een tempel Gods, al is die dan in 1940 gewijd aan de maagd Maria.

Misschien kunnen jullie me nu al niet meer volgen. Geen paniek, in de architectuur, zoals in alle disciplines, moet men steeds een paar grote lijnen voor ogen houden. Volgende keer vertrekken we vanuit het centrale gedeelte van de stof."

Referendum

Volgende week zal er, in het kader van de verzoeningspogingen tussen ASR en KRUL, een referendum gehouden worden onder de rechtenstudenten. De hamvraag is: toetreden tot de nieuwe overkoepeling of niet?"

Uw stem als Valkstudent laten gelden kan op:

vrijdag 7 februari voor 3de lic.
maandag 10 februari voor 1ste kan. 2de kan en 2de lic.
dinsdag 11 februari voor 1ste lic en voor hen die nog geen stem uitgebracht hebben.

Ingenieurs houden Algemene Vergadering

VTK — Maandag 10 februari zal VTK een volgende algemene vergadering houden. Hierdoor wordt de stand AV's-TD's 3-2. Deze keer zal de verzoening ASR-KRUL besproken worden. De ingenieursstudenten wordt onder andere gevraagd of VTK al dan niet moet toetreden tot de nieuwe koepel.

De vorige keren dat VTK een algemene vergadering heeft gehouden, tijdens dit jaar, ging het over een eventuele deelname aan de rakettenbetoging, en een standpunt over Zuid-Afrika. De laatste keer was er wel wat protest omdat de vergadering nogal laattijdig (de dag tevoren) aangekondigd werd. Daarom wil het presidium deze keer op zijn tijd met haar informatie.

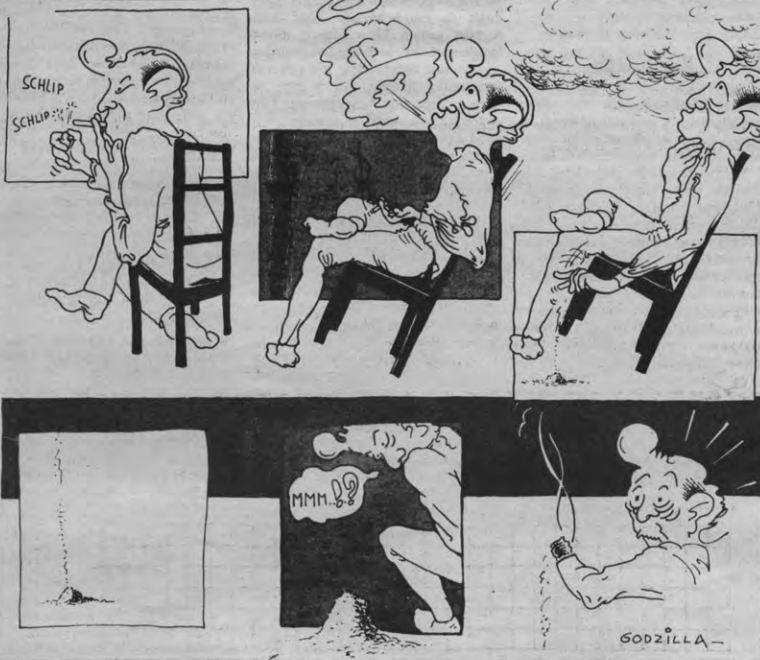
De voorbije week werd al een extra editie van het wekelijkse informatiebladje *Het Bakske* omgedoopt in de *Pravda*. Deze extra-uitgave bevatte allerlei informatie over de nieuwe koepel en hoe die er uit zal zien. Daarenboven bevatte het ook een

korte samenvatting over de geschiedenis van de ASR en de afsplitsing van de KRUL.

Op de algemene vergadering zelf zal dit nogmaals uiteengezet worden. Aansluitend wordt er een referendum georganiseerd waarin de ingenieursstudenten zich mogen uitspreken over de hereniging ASR-KRUL, maar ook over de bekendheid van 't Stuc en over de vraag of VTK al dan niet standpunten kan innemen. Dit referendum begint vlak na de algemene vergadering maandagmiddag. Er is bovendien nog gelegenheid tot stemmen dinsdag tussen de middag in het RC vlakbij Alma III.

Op dit ogenblik is nog niet bekend waar en wanneer de algemene vergadering zal plaatsvinden. Zeer waarschijnlijk zal die doorgaan om 13.00 u in auditorium G op de campus. Voor verdere berichtgeving worden de ingenieursstudenten verwezen naar de volgende uitgave van *Het bakske*.

Bruno Peeters

Kampanje voor El Salvador

Na een eindejaarskampanje voor steun aan de zwarte vakbonden in Zuid-Afrika, waarbij het objectief van een half miljoen fr. ondertussen overschreden werd (via de verkoop van mandarijnen en van meer dan 15000 'boycot apartheid'-badges en via storting wil de Anti-Imperialistische Bond (AIB) tussen half februari en Pasen opnieuw minstens een half miljoen fr. inzamelen en zulks voor een medisch project van het FMLN (Nationaal Bevrijdingsfront Farabundo Marti) in bevrijd gebied van El Salvador (meer bepaald in het departement Usulután).

Met deze kampanje wil de AIB de steun aan het FMLN opnieuw helpen lanceren door de solidariteit met de bevrijdingsstrijd in El Salvador de afgelopen jaren enigszins in de schaduw van Nicaragua heeft gestaan. Bovendien kan men nu beroep doen op enkele ooggetuigen die een aantal jaren revolutionair werk in El Salvador verricht hebben. Met één van deze mensen gaat een *solidariteitsmeeting* door op wo 12 februari (aanvang 19.30 uur) in aud. Vesalius (Van Evenstraat — Leuven). Spreker (met dia's) is Karin Lievens, momenteel in België na vier jaar werk in bevrijd gebied in Morazan. Karin: "Aanvankelijk werkte ik met de journalisten van de guerrilla-radio *Venceremos*, om foto's te maken, en als een dorp ingenomen werd, arriveerden wij daar met animatiemateriaal en hielden meetings met de bevolking. Daarna stapte ik over naar teater, met tien boeren diepen we politieke thema's uit en verbeeldde die op een aangename manier. Vervolgens werd ik ingezet in propagandawerk: allerlei technieken aanleren, vlugschriften maken, affiches in zeefdruk. Plus scholing geven: alfabetisatie."

Naast Karin Lievens spreekt Ward Geens (voorzitter AIB) over de steunkampanje. Het El Salvador-komitee Leuven organiseert mee deze meeting. De steuninzameling gebeurt vooral in de vorm van verkoop van Paascieren. Voor personen of organisaties die aan deze kampanje willen meewerken zijn een drietal vergaderingen voorzien, namelijk ma 10 februari (vorming: wat behelst het 'counter-insurgency'-project van de VS en de Duarte-diktatuur en hoe reageert de bevrijdingsbeweging daarop?), ma 24 februari (algemene vorming over El Salvador en eigenlijke start van de paaseierenverkoop) en tenslotte op ma 10 maart (vorming: de drie 'magische' wapens van de revolutie, namelijk de partij, eenheidsfront, gewapende strijd). De vergaderingen gaan telkens door in 't Stuc om 20.00 uur.

Karin Lievens: "Als de bevolking er niet achter stond, zouden de guerrilleros sterven van honger. In El Salvador gaan de Amerikanen in het zand bijten, het wordt een oorlog van de lange adem tegen het VS-imperialisme, de overwinning zal een heel stevige basis hebben."

Bruno Bové

Greenpeace

Greenpeace is een milieu-organisatie die op dit moment fel in de belangstelling staat. Denken we maar aan de "katedraal-actie" in Antwerpen de Rinbow Warrior... Maar het gebeurt weinig dat mensen van Greenpeace zelf hun strijd toelichten en dat vragen rond deze organisatie in een debat ter discussie staan.

Daarom organiseert de Milieuwerking van Elcker-Ik een informatie- en discussiereeks van 3 avonden waarin zowel personen van Greenpeace als iemand uit de milieubeweging het "fenomeen" Greenpeace doorklinkt. Op 10 februari is er een lezing over hoe het allemaal begon door T. Heyse, medewerkster Greenpeace België, de 17de februari zal M. Besieux, actievoerder en medewerker Greenpeace België, het hebben over actiestrategie en voorbeelden van acties. Op 24 februari tenslotte is er een debat over Greenpeace en de Milieubeweging (met T. Heyse en L. Steenkiste, Milieuvormingswerker).

De avonden gaan door in Elcker-Ik Leuven, Blijde Inkomstraat 115 van 20.00 u. tot 23.00 u. De prijs bedraagt 210 fr. voor de reeks; inschrijving kan ofwel telefonisch, ofwel met inschrijvingsstrook. Inlichtingen bij Patrick Sys en Danie Staun. □

Suïssen en hostess luisteren aandachtig naar Mc Cormick over hun "own-distributive rule".

Lieve schat

Tip 2: Gegroet, telgen van de Alma Mater. Op het spreekgestoelte van de wijsheid klimt heden prof. H. Engelen, doctor in de pedagogie. "Het staat als een paal boven water dat het ideeëngoed van de 16de eeuw het didactisch denken sterk beïnvloed heeft. En Leuven werd een waar centrum van de pedagogie. Onwillekeurig denk ik dan aan exponenten van de opvoedkunde uit die tijd, zoals de Kartuizermonnik Johannes van Haasrode, Everardus van Rotspoel en Valerius van Vogelzang, die in de 16de eeuw ophef maakte als hevige voorvechter van een zo ruim mogelijke verspreiding van het onderwijs, en die op die manier het elitaire onderricht in het Latijn op de helling zette. Nu weet ik best dat jullie in je latere beroepspraktijk slechts bij hoge uitzondering zullen terugdenken aan de ontwikkeling van de pedagogie ten tijde van het humanisme. Toch loont het de moeite het belang van die evolutie te onderkennen. Dat zal blijken als jullie zelf voor de klas staan of andere mensen diets trachten te maken hoe ze moeten opvoeden en onderwijzen. Na de kapriolen van Dr. Spock wacht jullie de moeilijke taak de gulden middenweg te kiezen tussen een autoritaire edukatie enerzijds, en een permissieve anderzijds. De verwijzing naar "Emile, ou de l'éducation" van Jean Jacques Rousseau als prototype van het pedagogisch debakle is in dat verband al even spreekwoordelijk: Spock en Rousseau bouwden hun theorieën op luchtkastelen, maar de realiteit bracht hen weer met beide voeten op de grond, zoals genoegzaam gebleken is".

ZOEKERTJES

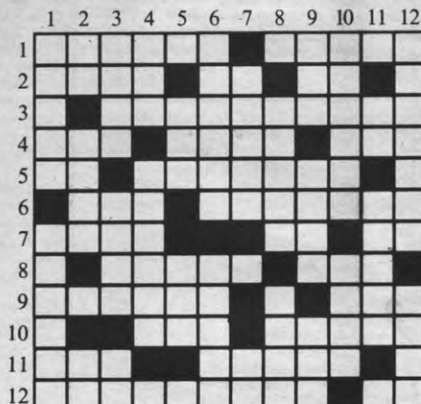
- Te koop kaartenlezer voor HP41C, zw. Jan Libbrecht, Thomas Morus, blok A kamer 108
- Verloren voor Kampus Arenberg C300: sleutels, bruin etui. Eén van de sleutels is voorzien van een gele sleutelhanger nr. 02.07. Maesen A. Celestijnenlaan 70 3030 Heverlee (Terbank)
- Verloren: set dartspijltjes. Op vrijdag 31/1 tussen cité en station. Terug te bezorgen aan Rudy van de Velde, studentenwijk Arenberg (Cité) blok 5/4.
- Hallo: ik ben flinke Fluppie van soc. wet. en zoek een leuke moordgriep om met mij door de Leuvense straten te paraderen. Zw Philippe van Nederfelde, Tieneststraat 112 — Dit is geen grap.
- Gezocht: leden van Europakring Leuven die aan de belangrijkste algemene vergadering van de Jonge Europese Beweging — VI, op 19 feb in de Mykene om 18u. moeten aanwezig kunnen zijn (MS)
- Welke dappere jongeling heeft op wo. 29 januari 'De Roze Liefdesbrief' durven openen? De mormels
- Lezing: Camillo Torres en bevrijdingsteologie door G. De Schrijver in de studiozaal van de re. Camillo Torres, Brusselsestraat 165 Leuven. Op 12 februari. Inkom gratis
- Gezocht: lay outers voor weekblad uit het Leuvense. Contacteren op 22.44.38 of langslopen in de 's Meiersstraat 5
- Te huur: kamer & gemeensch. keuken, living, douche, telefoon. 5500 fr. tel. 016/22.69.48 of 056/21.04.34 (periode febr. t.e.m. juli)

Horizontaal

1. Dubbelzinnig — laster, roddelpraat; 2. weg — Belgische partij — dieregeluid; 3. adaptatie; 4. spelattribuut, wat voetballers achterna hollen — huidverdikking — deel van een huis;
5. voorzetsel — Vlaamse schilder; 6. voorzetsel — Franse schrijver; 7. meisjesnaam — voorzetsel — sportevenement (afk.);
8. plaats in Frankrijk — tennister; 9. lasterpraat — drank;
10. harde houtsoort — maand; 11. cijfer — waakzaam; 12. rektor van onze unie — voorzetsel.

Vertikaal

1. Voorwendsel — af, klaar; 2. familied — tegen — Chinese maat;
3. linnen zak — letterkeer van 'eend' — vreemde munt (afk.);
4. meisjesnaam — buitenlandse krant; 5. ontkenning — boom;
6. straatnaam voor amfetamines — werktuig; 7. vleesgerecht — muzieknoet;
8. kiest voor een partij of persoon — slotwoord;
9. fout — lichaamsdeel — kunst (latijn); 10. werkwoordsvorm van 'aaien' — staat, natie (Fr.); 11. voorzetsel — dier; 12. binnenkant van de stijlen van een kozijn — wat men doet als men honger heeft.

Bios

- za 8 & zo 9 feb: Bios-weekend
- di 11 feb om 19 u.: Bios-eten met pannekoeken in Zaal der Hallen
- do 13 feb om 21 u.: Bowling in Naamsstraat 89

LBK

- do 6 feb om 20 u.: Leguminomanie: halftimekwis met proffen in Auditorium Minnepoort, K. Albertlaan 52

- ma 10 feb. 's namiddags: internationaal kollokvium 'Landbouw-perspektieven voor de landbouw in 2050'. Informatie bij Maria.
- ma 10 feb om 18 u: pingpong: LBK-verpleegkunde om 19.10 u: basket jongens: LBK-VRG om 19.30 u: voetbal jongens: LBK-Thomas Morus

- di 11 feb om 20.30 u: voetbal dames: LBK-Terbank

- wo 12 feb: gratis eekskursie naar het landbouwalon; inschrijven in de bar.
- om 15.10 u: volleybal jongens: LBK-Politika om 16 u: volleybal heren: LBK-Medica om 17 u: zaalvoetbal: LBK-Lerkeveld om 20 u: meeting en betoging tegen afbraak onderwijs
- do 13 feb om 22 u: squash, inschrijven in de bar
- vr 14 feb om 20.30 u: LBKST-VALENTINSGALABAL

Medica

- di 11 feb: Karnaval-TD in Mannedan, Broadway en Design (busdienst voorzien)

- wo 12 feb om 15 u.: film in Medicabar, Tervuursestraat 9

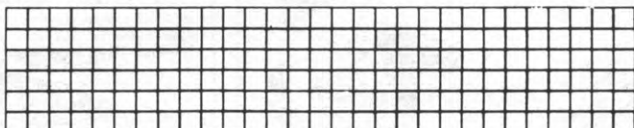
VTK

- ma 10 feb om 13 u: Algemene Vergadering in Auditorium G 01 over ASR-KrUl, 'tStuc, aansluitend referendum
- di 11 feb van 12 tot 18 u: vervolg referendum in RC vlakbij Alma 3

ZOEKERTJE

Zoekertjes zonder commercieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren, e.d.) zijn gratis: andere (te koop, te huur, tikwerk) worden betaald naargelang de ruimte die ze innemen (zie rooster). De redactie behoudt zich het recht voor om zoekertjes niet te plaatsen.

Gebruik onderstaand rooster. I teken per vakje, I vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5

10 BF
20 BF
30 BF
40 BF
50 BF
60 BF

Postmodernisme in architectuur

Er bestaat geen postmoderne architectuur. Architecten maken architectuur, en het resultaat is nu eens goed, dan weer slecht; helaas meestal slecht. Er bestaan weliswaar architecten van wie algemeen wordt aangenomen dat ze "postmoderne architectuur" maken, maar dat is misleidend: er bestaat geen postmoderne architectuur. Wat wel bestaat zijn *theorieën over het postmodernisme in de architectuur*, en dat is heel wat anders: een theorie is een reflectie over feiten en gegevens uit de realiteit. Het geheel van theorieën leidt een apart bestaan: verschillende theorieën gaan met mekaar in de clinch, en de praktijk van de hedendaagse architectuur is daarin enkel het onderwerp, niet het resultaat.

Maar die theorieën komen niet zomaar uit de lucht gevallen, natuurlijk. Als er in de hedendaagse cultuur één discipline bestaat waarin het invoeren van het begrip postmodernisme gerechtvaardigd is, dan is het wel de architectuur. De architectuur — en niet alleen die met een grote A — is in de voorbije twintig jaar grondig van aangezicht veranderd, in zulke mate dat het helemaal niet verwonderlijk is dat men nu de Moderne Architectuur dood verklaart.

Eén van de essenties van het postmodernisme ligt dus, ook in de

architectuur, in de *historische voorwaarden* ervan: gedurende de jaren '60 en '70 is op alle nivo's een kentering gekomen in het debat over, en in de realiteit van de architectuur.

Bonjour Corbu

De jaren twintig zijn de jaren van de strijd in de voorhoede van de moderne architectuur. Het zijn de jaren van het Bauhaus, van de Stijl en van de jonge Zwitser Le Corbusier.

De verwachtingen zijn groot: de architectuur staat op de drempel van een nieuw tijdperk. Dat beweren althans Walter Gropius, leider van het Bauhaus, Theo van Doesburg, leider van De Stijl, en Le Corbusier, stichter van het tijdschrift *L'Esprit Nouveau*. De heren zijn het met mekaar niet helemaal eens, maar ze hebben een gemeenschappelijke vijand — de verstarde academische bouwkunst — en een grenzeloos vertrouwen de toekomst. Een toekomst waarin de mens dankzij de technologische vooruitgang meester zou moeten worden van zijn situatie. De resultaten van de technische vooruitgang werpen voor Le Corbusier een nieuw licht op de eigenlijke taak van de architect: "*De Estetika van de Ingenieur en de Architect zijn twee zaken die parallel lopen en liggen in elkaars verlengde.*" Voor Le Corbusier wordt een woning een machine, "*une machine à habiter*". De taak van de moderne architect is het nauwkeurig kalkuleren van deze machine.

De stad

Dit vertrouwen in de techniek resulteert in een nieuwe estiek: strakke, sobere, witte architectuur zonder ornament.

Maar de utopie die de moderne architecten voor ogen hadden, was niet enkel een esthetische utopie; het was bovendien een *sociale utopie*. De architect wordt bouwver van de betere wereld, en de modellen die de voorhoede-architecten ontwerpen worden hoe langer hoe ambitieuzer en utopischer: Le Corbusier ontwerpt in 1931 zijn *Ville Radieuse*, de stralende stad, een papieren compositie van strakke hoogbouwtorens midden in het groen. Deze stad is volgens Le Corbusier de oplossing voor het *probleem van de stad*: een probleem dat hij konstateerde in de eeuwigdurende van de chaotische 19de eeuwse stad.

In de loop van de volgende decennia verovert de moderne architectuur de hele wereld: Henry Russel Hitchcock en Philip Johnson spreken zelfs van *The International Style*. En in de jaren '50 is er de doorbraak van een *feitelijk modernisme*: de wederopbouw van de door de oorlog geteisterde wijken, en de verdere expansie van de steden gebeurt zeer drastisch en ingrijpend. De gaten in de stad worden gevuld met kokers van staal en glas, en het stedelijk weefsel wordt door speculatiebouw aan stukken gereten (zie bijvoorbeeld de Noordwijk in Brussel).

De utopie mislukt

Bovendien worden de utopische modellen van de pioniers van het modernisme (Le Corbusier, Mies van der Rohe, Ludwig Hilberseimer...) stilaan ontmaskerd: ze hebben, in hun radicaliteit, een *totalitair* karakter. En daardoor schieten ze hun doel voorbij. Een perfect draaiende woonmachine en dito stad is niet in staat om de sociale utopie die ze in het vaandel draagt te realiseren.

De daadwerkelijke uitvoering van utopische stadsontwerpen als Chandigarh toont dit aan: de modellen die de architecten maken werken niet en stuiten op intern verzet, zoals op vandalisme en op onregelmatige wildbouw.

Kortom: de utopische architect is niet in staat om zijn "taak" te vervullen, namelijk het bouwen van een betere wereld. Integendeel werken de naïeve modellen negatief: ze kunnen gezien worden als *legitimerende utopieën*, die de kaalslag en de afbraak van het stedelijk weefsel als het ware goedpraten.

In de jaren zestig en zeventig wordt de diagnose gemaakt: de moderne architectuur heeft gefaald in alle opzichten. Na een halve eeuw moderne architectuur en stedenbouw (het laatste is opgevat als een logisch uitvloeisel van het eerste) zijn de resultaten nefast en zijn de voorwaarden gekreëerd voor een ideologische ommekeer, en voor iets dat postmodernisme genoemd wordt.

Het pantser van de moderne architectuur begint inderdaad barsten te vertonen: jonge voorhoede-architecten kijken af van de strakke staal-, glas- en betonarchitectuur die gemeengoed was geworden. De architect wordt opnieuw *homo ludens*, een "vindingrijk" en ongeremd ontwerper van frivole of detailrijke gebouwen. Dat is althans wat men constateert bij architecten als Robert Venturi (die vaak werkt met klassieke motieven zoals boogjes en frontons), Michael Graves (de kampioen van de kitschen) en meesters als James Stirling, Hans Hollein en anderen.

Italianen

Maar de situatie is helemaal niet zo eenvoudig. De Italianen Aldo Rossi en Giorgio Grassi bijvoorbeeld, nemen de morfologische, vormelijke stadsanalyse als vertekpunt voor hun sobere, maar rijke architectuur.

Voor Rossi is de stad zelf een architectonische constructie die niet als een *functionele machine*, maar wel als een complexe vorm moet gezien worden. De formele structuur van een stad (of van een dorp of wat dan ook) is fundamenteel dan de inhoud: architectuur maken is dialogeren met, en opbouwen van een formele structuur; architectuur is geen rationele en functionele planning. In zijn ontwerp verwerkt Rossi op een creatieve manier zijn kennis van de geschiedenis van de stad, zoals in het *Teatro del mondo*, een teatergebouw op een boot in Venetië (zie foto).

Semantische strijd

Eén ding is duidelijk: anno 1975 ziet de voorhoede van de architectuur er grondig anders uit dan voorheen, en gekonfronteerd met deze realiteit introduceert de handige, maar niet bijster eerlijke kritikus Charles Jencks het begrip postmodernisme in de architectuur. Ruwweg associeert hij het postmodernisme met een voorloefde voor frivoliteiten. En daarmee is het hek van de dam: op dat moment barst er een geweldige *semantische machtsstrijd* los. Sommige architecten willen graag postmodern genoemd worden (Venturi, Graves), maar anderen willen dat helemaal niet, terwijl ze door sommige theoretici toch zo omschreven worden (Aldo Rossi, Peter Eisenman).

De strijd die theoretici als Charles Jencks, Paolo Portoghesi, Isaacs Stern, Heinrich Klottz en Peter Eisenman onder mekaar voeren is en het apart hoofdstuk: het is een strijd tussen theorieën waarbij het er op aan komt zijn eigen visie door te drukken en zijn eigen afbakening van de *postmoderne architectuur* tot de algemeen gangbare te maken. Jammer genoeg is het pleit *de facto* al beslecht: Charles Jencks heeft gewonnen. (hier verder op ingaan is zinloos: het sop is de kool niet waard).

Realiteit

De realiteit van de hedendaagse architectuur staat dus relatief los van de theorieën van het postmodernisme in de architectuur. Vandaar dat de *postmoderne architectuur* niet bestaat. Die bestaat enkel theoretisch, zij het dat binnen de theorie van Jean-François Lyotard noodzakelijk *alles* postmodern moet genoemd worden. Maar ook dat is maar een theorie.

Aan architecten die stevast menen dat ze toch postmoderne architectuur maken, ontbreekt het nochtans niet. Maar het zal wel geen toeval zijn dat dit nu juist de minst creatieve zijn: ze conformeren zich aan de eenvoudige schema's en aan de 'beeldekens' uit de 'boekjes' van de 'postmoderne architectuur'.

Didier Wijnants

Het Teatro del Mondo van Aldo Rossi is een gelegenheidsteater gebouwd op een boot naar aanleiding van de Biennale van Venetië in 1980. De constructie is Venetiaans in hart en nieren, zonder een kopie te zijn van historische architectuurooplossingen. Ze herinnert aan een rijk, maar gediversifieerd verleden.

"Waarom haat je me toch zo!"

VOLGENDE MAANDAG (3 FEBRUARI) SPEELT TEATER "MALPERTUIS" UIT TIJLT IN DE LEUVENSE STADSSCHOUWBURG DE MOED OM TE DODEN VAN DE ZWEDSE auteur Lars Norén (1944), een voorstelling die om verschillende redenen beslist een aanrader is: een pracht van een tekst, een knappe regie en een vertolking die ver uitstijgt boven wat je meestal in Vlaanderen te zien krijgt.

Lars Norén is nu (nog) niet bepaald beroemd in Vlaanderen, maar volgens Karst Woudstra — de Norén-specialist in Nederland en ook de regisseur van *De Moed op te Doden* — is hij na August Strindberg "de grootste" uit het Noorden. Norén heeft nu al een tiental toneelstukken geschreven, enkele ervan werden ook al in het Nederlandse taalgebied opgevoerd, o.a. *De Vorstenliker*, *Een Vreselijk Geluk* en *Demonen*, allemaal in een vertaling van Woudstra. De thematiek van Noréns stukken is herkenbaar, maar hoogst kompleks: hoe verhoudt het ik zich tot de maatschappij?

Nuances

In *De Moed om te Doden* is deze thematiek verengd, maar ook verrijkt tot de vader-zoon relatie. De verenging ligt in de beperkte veralgemeenbaarheid, de verrijking in de diepgang van de uitwerking. Het stuk is inderdaad verre van oppervlakkig en je kan bijna niets situeren zonder het ook onmiddellijk te nuanceren. De

zoon (Leslie De Gruyter) is een opstandige, ongevoelige man die zijn vader nodeloos de duivel aandoet. Maar tegelijk is het ook verstaanbaar dat hij op eigen benen wil staan en zijn vader weg wil. De vader (Dries Wiegme) is een oude zuurpiet, een bitter en sjagrijnig stuk verdriet, die bovendien door zielig te doen probeert elke inspanning te vermijden. Maar hij heeft een hard leven achter de rug — hij was 40 jaar lang kelder — en heeft zijn zoon nooit materieel in de kou laten staan, misschien heeft hij nu wel recht op een wederdienst?

Het probleem is dat vader en zoon mekaar niet kennen en zo mekaar vaak ongewild pijn doen. Als het doek opengaat zie je de zolderkamer van de zoon, armzalig bemeubeld en ongezellig: het is een lage kamer die meteen een ondraaglijke sfeer van beklemming kreëert. Links zit de vader, zo ver mogelijk er vandaan de zoon. Hun gesprekken balanceren voortdurend tussen giftige woordenwisselingen en slaande ruzie. De zoon verwijt zijn

vader ongeveer alles en de vader weet niet waarom. "Waarom haat je me toch zo!", roept hij meer dan één keer.

Zo wil de vader by, weten hoe het met zijn zoons vriendin, Radka (Ingrid De Vos), gaat. De zoon ervaart die belangstelling echter als een aanval op dat kleine beetje geluk dat ze delen en antwoordt daarom kort en bitst. Via bitter-komische, soms Pinteriaanse dialogen wordt het verleden verder opgebouwd en meteen ook de toekomst. Het enige wat de zoon ontbreekt om zich te ontdoen van zijn vader is de *moed*, hij haat hem zo hartgrondig dat het verder geen probleem zou zijn. De vader snapt die haat niet en giet door zijn veelvuldige "heilige verontwaardigingen" (niet steeds overtuigend gebracht) alleen maar olie op het vuur.

Radka

Als buitenstaander/toeschouwer besef je dat er een tragedie gaat volgen en wacht je op de directe aanleiding. Die komt er op de figuur van Radka, de vriendin van de zoon dus. Laat op de avond komt ze aan op het "festje" — ze is zangers in (een bedenkelijke) nachtclub. De vader voelt de man in zich nog eens wakker worden en probeert haar te verleiden, wat nog lukte ook omdat zij — dronken — alle controle verliest. De zoon, die al was gaan slapen, betrapt hen en vanaf dan staat de afloop vast: de volgende ochtend zal de zoon eindelijk zijn vader doden.

De prachtige tekst van Norén/Woudstra wordt heel realistisch gebracht: de acteurs nemen nauwelijks afstand van hun rol. Bovendien wordt ook de klassieke structuur van het stuk gerespecteerd. In die aanpak die duidelijk verwijst naar de klassieke tragedies, krijgt het verhaal dan ook een dimensie die uitstijgt boven de anekdotiek van dit geval. Dit is ook te danken aan het knappe akterwerk van Wiegme en De Gruyter, die het verhaal — hoe erg ook — geloofwaardig maken. Dat het stuk door zijn thematiek ook "voer voor psychologen" is, maakt het geheel alleen maar boeiender.

De Moed om te Doden is "ouderwets toneel, maar oerdegelijk. Een bewijs dat er ook buiten het experimentele toneel nog leven is.

Koen Van Muylen

De Moed om te Doden is te zien op maandag 3 februari in de Stadsschouwburg om 20.00u.